

Politiikan tutkimuksen päivät

Lapin yliopisto 14.-15.3.2019

OHJELMA

Torstai 14.3.2019

- 8:00-17.30 Ilmoittautuminen (Lapin yliopiston pääaula, Yliopistonkatu 8)
- 9:00 Herätys: Leena-Maija Rossi: *Tutkimuskirjoittamisen (kieli)politiikkaa* (LS 9)
- 10:15 Plenum I: *Keskustelussa VTY:n avoimet julkaisut: Poliitiikka, kirjasarja ja politiikasta.fi* (LS3)
- 11.30 Lounas (omakustanteinen, yliopiston ravintolat)
- 12.30 Plenum II / Keynote: Jef Huysmans: *Fracturing politics. Towards a democratic analytics of (post-)surveillance societies* (LS3)
- 13:45 Kahvi, yliopiston pääaulassa
- 14.00-15:30 Työryhmät I (seminaarisalit)
- 15:45-17:15 Työryhmät II (seminaarisalit)
- 18:30 Rovaniemen kaupungin vastaanotto (Rovaniemen kaupungintalo, Hallituskatu 7)
- 19:30 Illallinen ja iltaohjelma (Rovaniemen teatteri, Jorma Eton tie 8)

Perjantai 15.3.2019

- 8:00-12.30 Ilmoittautuminen (Lapin yliopiston pääaula, Yliopistonkatu 8)
- 8.30-10:00 Työryhmät III (seminaarisalit)
- 10:15-11:45 Työryhmät IV (seminaarisalit)
- 11.45 Lounas (omakustanteinen, yliopiston ravintolat)
- 12.15 Kahvit, F-siiven aulassa (Tieteentekijöiden liitto)
- 12.30 Plenum III: *Pitääkö politiikassa menestyäkseen olla häirikkö? Poliitikkopaneeli*, puheenjohtajana Petri Koikkalainen (Esko ja Asko -sali)
- 14:00 Konferenssin päätös

Kalle Lampelan poliittisen taiteen pienoisenäyttely yliopiston aulassa Politiikan tutkimuksen päivien ajan

TYÖRYHMÄT

Torstai 14.3.2019

14.00-15:30 Työryhmät I

Asiantuntijoiden valta I (LS9)
Politiikan tietämisen tavat ja käytännöt (LS20)
Populism and polarisation (SS05)
Uskontojen ja kulttuurien politiikka I (SS04)

15:45-17:15 Työryhmät II

Asiantuntijoiden valta II (LS9)
Metoo” – feministisen politiikan, aktivismin ja tutkimuksen työryhmä (SS05)
Rethinking Nordic Democracy (LS8)
Uskontojen ja kulttuurien politiikka II (SS04)

Perjantai 15.3.2019

8.30-10:00 Työryhmät III

Asiantuntijoiden valta III (LS9)
Information Technology and Politics (SS04)
Poisvalintoja ja nostoja: Teoreettisia ja metodologisia näkökulmia agendan politiikkaan (SS05)
Political engagement in the context of political and social trust (LS8)

10:15-11:45 Työryhmät IV

Asiantuntijoiden valta IV (LS9)
Political engagement in the context of political and social trust (LS8)
Multi-layered Borders of Global Security (SS05)
Seremoniallinen kemia: Lääkkeiden ja päihteiden, hoidon ja holhoamisen poliittiset rituaalit murroksessa (SS04)

TYÖRYHMÄLISTAUS

Asiantuntijoiden valta

(Ville-Pekka Sorsa ville-pekka.sorsa@helsinki.fi, Anne Holli anne.holli@helsinki.fi)

Information Technology and Politics

(Thomas Olsson thomas.olsson@uta.fi)

”Metoo” – feministisen politiikan, aktivismin ja tutkimuksen työryhmä

(Kirsti Lempiäinen kirsti.lempiainen@ulapland.fi, Saara Särämä huippumisukka@gmail.com, Tiina Seppälä tiina.seppala@ulapland.fi)

Multi-layered Borders of Global Security

(Joni Virkkunen joni.virkkunen@uef.fi)

Poisvalintoja ja nostoja: Teoreettisia ja metodologisia näkökulmia agendan politiikkaan

(Anna Kronlund anna.p.kronlund@jyu.fi)

Political engagement in the context of political and social trust

(Aino Tiihonen aino.tiihonen@uta.fi, Thomas Karv thomas.karv@abo.fi, David Arter david.arter@uta.fi)

Politiikan tietämisen tavat ja käytännöt

(Monica Tennberg monica.tennberg@ulapland.fi)

Populism and polarisation

(Emilia Palonen emilia.palonen@helsinki.fi)

Rethinking Nordic Democracy

(Petri Koikkalainen petri.koikkalainen@ulapland.fi)

Seremoniallinen kemia: Lääkkeiden ja päihteiden, hoidon ja holhoamisen poliittiset rituaalit murroksessa

(Mika Luoma-aho mika.luoma-aho@ulapland.fi)

Uskontojen ja kulttuurien politiikka

(Aini Linjakumpu aini.linjakumpu@ulapland.fi, Sandra Wallenius-Korkalo sandra.wallenius-korkalo@ulapland.fi)

Työryhmä: Asiantuntijoiden valta

Asiantuntijoiden valta on kahden Suomen Kulttuurirahaston rahoittaman tutkimushankkeen järjestämä työryhmä. Työryhmän esitelmät vastaavat muun muassa seuraaviin kysymyksiin: Millaisia asemia ja rooleja asiantuntijoilla on politiikkaprosesseissa? Millaista valtaa asiantuntijat käyttävät suhteessa päätöksentekoon eri maissa ja eri politiikkalohkoilla? Missä määrin ja millä tavoilla asiantuntijoiden vallankäyttö on organisoitua? Millainen rooli asiantuntijoilla tulisi olla poliittisessa päätöksenteossa ja miten asiantuntijoiden valtaa voidaan ylipäänsä arvioida normatiivisesti?

Työryhmän työskentelykieli on suomi, mutta esitykset voivat olla myös ruotsin- tai englanninkielisiä. Työryhmä kokoontuu useammassa sessiossa ja sen osallistujia kannustetaan osallistumaan kaikkiin sessioihin. Työryhmän esitelmät on jaettu kolmeen temaattiseen kokonaisuuteen: asiantuntijavaltaa lainvalmistelussa, asiantuntijuuden ja asiantuntijavallan rajoja sekä asiantuntijavallan organisointia ja sen seurauksia. Työryhmän esitelmöijät toimivat toistensa esitysten diskussantteina.

Puheenjohtajat: Anne Maria Holli (Helsingin yliopisto, anne.holli@helsinki.fi) ja Ville-Pekka Sorsa (Helsingin yliopisto, ville-pekka.sorsa@helsinki.fi)

Esitykset:

Asiantuntijavalta lainvalmistelussa (to 14.3. klo 14.00-15.30)

Noora Alasuutari: *Tutkimustiedon käyttö lainvalmisteluasiakirjoissa*

Anne Maria Holli ja Saara Turkkala: *Tutkimuksen asema murroksessa? Pitkittäisanalyysi tieteen ja tutkimuksen asiantuntijoiden osuuksista ja asemasta ministeriöiden työryhmissä 1980-2015*

Pauli Rautiainen: *Valtiosääntöasiantuntijan rooli suomalaisessa lainvalmistelussa ja eduskunnan lainsäädäntötyössä*

Asiantuntijavallan rajat (to 14.3. klo 15.45-17.15)

Mikko Jakonen: *Asiantuntijuuden tunnistamisen ja tunnustamisen politiikat*

Salla Mikkonen: *Millaisena lobbaus nähdään Suomen ja EU:n politiikkaprosesseissa?*

Laura Nordström: *Asiantuntijavallan käyttö parlamenteissa eurokriisin päätöksenteossa Suomessa ja Saksassa*

Organisoitu asiantuntijavalta (pe 15.3. klo 9.00-10.00)

Ville-Pekka Sorsa, Joel Kaitila & Antti Alaja: *Tiedontuotannon regiimit Suomen työ- ja elinkeinopolitiikassa*

Joel Kaitila, Ville-Pekka Sorsa & Antti Alaja: *The power of knowledge production: explaining the recent transformation of Finnish wage policy*

Organisoitu asiantuntijavalta (pe 15.3. klo 10.15-11.45)

Antti Alaja: *National innovation system and the evolution of knowledge regime in Finnish science, technology and innovation policy*

Loppukeskustelu (1 h)

Abstraktit:

Tutkimustiedon käyttö lainvalmisteluasiakirjoissa

Noora Alasuutari (Helsingin yliopisto, noora.alasuutari@helsinki.fi)

Tutkimustiedon käyttö ja sen rooli päätöksentekoprosesseissa on ollut jo jonkin aikaa laajalti huomiota saanut kysymys. Tietoon perustuvasta päätöksenteosta (evidence-based policy) löytyy paljon tutkimus- ja selvitystietoa, mutta vähemmän tutkittu lähtökohta on, miten käytettyä tutkimustietoa perustellaan tai millaista lainvalmistelun aikana käytetty tutkimustieto on. Esitys perustuu kiinnostukseen tutkia, miten tutkimustietoa hyödynnetään lainvalmisteluprosesseissa. Tutkimusaineisto koostuu vuoden 2017 hallituksen esityksistä, valiokuntakuulemisista ja -lausunnoista. Tutkimuskysymyksiä ovat: 1) minkä verran ja millaista tutkimustietoa lainvalmistelussa käytetään hallituksen esitysten mukaan ja kuinka se on erotettavissa muusta tiedosta, 2) millaisia asiantuntijatahoja kutsutaan kuultaviksi valiokuntiin ja miten tutkimusorganisaatioiden edustajat näyttäytyvät niiden osana sekä 3) millaisia viitteitä tutkimustietoon tehdään valiokuntalausunnoissa ja miten tutkimusorganisaation edustajat niissä argumentoivat. Tähän mennessä tehty työ aineiston luokittelussa on herättänyt kysymyksen: mitä tieto on. Tutkimustietoa on osin vaikeaa erottaa muusta vastaavan kaltaisesta kirjallisesta taustamateriaalista. Eli on kiintoisaa analysoida, mikä kaikki nähdään lainvalmistelussa arvokkaana tietopohjana ja miten tiedon luonne ja laatu on hahmotettavissa lainvalmisteluasiakirjoissa. Tutkimuksen viitekehys muodostuu tieteellisestä keskustelusta tietoon perustuvasta päätöksenteosta. Lisäksi työkaluna käytetään myöhemmin argumentaatioanalyysia.

Tutkimuksen asema murroksessa? Pitkittäisanalyysi tieteen ja tutkimuksen asiantuntijoiden osuuksista ja asemasta ministeriöiden työryhmissä 1980-2015

Anne Maria Holli (Helsingin yliopisto, anne.holli@helsinki.fi), Saara Turkka (Helsingin yliopisto, saara.turkka@helsinki.fi)

Tutkimus käsittelee tieteen ja tutkimuksen muuttuvaa asemaa ja vaikutusvaltaa poliittisessa valmistelussa. Paperissa analysoidaan tieteen ja tutkimuksen asiantuntijoiden määrällistä osuutta ja asemaa ministeriöiden laajapohjaisessa työryhmävalmistelussa vuosina 2000-2015. Tuloksia verrataan yhtäältä aiempiin, 1980–1990-luvun vastaaviin tietoihin komiteavalmistelusta, ja toisaalta muissa Pohjoismaissa, erityisesti Norjassa, kerättyihin tuloksiin. Tutkimusaineistona on noin 500 valmistelutyöryhmästä ja niiden jäsenistä vuosina 2000, 2005, 2010 ja 2015 kerätty tietokanta.

Tulokset viittaavat siihen, että tieteen ja tutkimuksen edustajien asema ministeriöiden työryhmissä voi olla hapertumassa ja muuttumassa symbolisemmaksi. Tutkimuksessa tuloksia analysoidaan poliittisten neuvonantajjärjestelmien (*policy advisory systems*) näkökulmasta. Ne antavat aiheita olettaa, että Suomen korporatistinen poliittinen neuvonantajjärjestelmä olisi muuttumassa. Tiedon tuottamisesta poliittiseen valmisteluun on tullut hallitusvetoisempaa, keskitetympää hallinnoitua ja myös käsitys päätöksenteossa käytetyn tiedon luonteesta on muuttunut. Esimerkiksi ns. näyttöön pohjautuva päätöksenteko (*evidence-based policymaking*) on kasvattanut suosiotaan. Sen edistäminen ei kuitenkaan välttämättä tarkoita riippumattoman tutkimuksen aseman paranemista, vaan se voi jopa osaltaan purkaa sitä vaikutusvaltaa, minkä laajapohjainen valmistelu perinteisesti antoi tieteelle ja tutkimukselle. Suomen kehitys osoittaa, että päätöksenteon valmistelun tutkimuksessa havaittua päätöksenteon “tieteellistymisen” trendiä tulisi arvioida kriittisesti keskittyen päätöksenteossa käytetyn tiedon luonteeseen ja valmistelun tapoihin.

Hanke on osa SKR:n ”Tutkittu tieto ja päätöksenteko” –ohjelman vuonna 2018 alkaneita tutkimusprojekteja.

Valtiosääntöasiantuntijan rooli suomalaisessa lainvalmistelussa ja eduskunnan lainsäädäntötyössä

Pauli Rautiainen (Tampereen yliopisto, pauli.rautiainen@tuni.fi)

Eduskunnan perustuslakivaliokunta on ainutlaatuinen ennakkollisen perustuslakikontrollin areena: yksi eduskunnan valiokunta toimii kvasijuridisena foorumina, jossa kansanedustajat antavat ikään kuin tuomareina valtiosääntöoikeudellisia perustuslain tulkintaratkaisuja, jotka sitovat eduskuntatyössä heitä poliitikkoina. Jokainen valiokunnan työtä paremmin tunteva tietää, että kysymys on osin illuusiosta. Perustuslakivaliokunnan toiminta lepää sen asiantuntijainstituution varassa. Tarkastelen alustuksessani perustuslakivaliokunnan asiantuntijainstituutiota rajautumatta kuitenkaan yksinomaan asiantuntijainstituution toimintaan perustuslakivaliokunnassa. Kuvaan kuinka valtiosääntöasiantuntijat perustuslakivaliokuntainstituutioon omaamansa erityisen siteen kautta vaikuttavat lainvalmisteluun sen eri vaiheissa ja kuinka eduskunnan substanssivaliokunnat ovat alkaneet enenemissä määrin järjestää valtiosääntöasiantuntijoiden eräänlaisia varjokuulemisia. Tarkoitukseni on piirtää kokonaiskuva valtiosääntöasiantuntijasta 2010-luvun suomalaisessa lainvalmistelussa ja siihen kytkeytyvässä poliittisessä elämässä. Liitän tarkasteluni politiikan oikeudellistumisen ja suomalaisen oikeusjärjestyksen konstitutionalisoitumisen kehityskulkuihin.

Asiantuntijuuden tunnistamisen ja tunnustamisen politiikat

Mikko Jakonen (Jyväskylän yliopisto, mikko.p.jakonen@jyu.fi)

Keskustelu asiantuntijuudesta poliittisen päätöksenteon tukena tukeutuu pääasiassa moderniin asiantuntijuuden malliin. Modernille asiantuntijuudelle olivat tyypillisiä oletukset vahvasta erikoisalaosaamisesta, objektiivisuudesta ja riippumattomuudesta suhteessa poliittiseen kenttään. Moderni asiantuntijuuden ideaalityyppi tuottaa ja uusintaa kuvaa mahdollisuudesta epäpoliittiseen päätöksentekoon ja ”tiedolla johtamiseen”, joka olisi ongelmitta irrotettu poliittisista kamppailuista, linjaristiriidoista ja ideologisista tavoitteista. Kaikkeen yhteiskunnalliseen päätöksentekoon liittyy kuitenkin aina poliittisia ulottuvuuksia ja momenteja, jotka voivat olla tiedostettuja ja tavoiteltuja, mutta myös yhtäläillä tilanteen sanelemia ja eksplikoimattomia.

Yksi keskeisistä asiantuntijoiden valtaan liittyvistä kysymyksistä on itse asiantuntijuuden käsitteeseen liittyvä yksiulotteisuus. Poliittista päätöksentekoa tukevaa asiantuntijuutta kehystetään useimmiten juuri sen modernissa ideaalityyppisessä muodossa, jolloin asiantuntijan tehtävänä on vahvistaa poliittisten päätösten tieteellisyys ja totuudellisuus. Saman logiikan mukaan poliittiset päätökset saavat kritiikkiä asiantuntijoilta, jotka kritisoiivat päätöksiä jotka sivuuttavat kulloiseenkin aiheeseen liittyvät faktat. Itse asiantuntijuuden kriteerit, reunaehdot ja rajoitteet jäävät kuitenkin pääasiallisesti tässä keskustelussa eksplikoimatta.

Tarkastelen tässä paperissa modernin asiantuntijatyypin kapea-alaisuuden tuottamia ongelmia asiantuntijuuden ja poliittisen päätöksenteon suhteeseen liittyvässä keskustelussa. Esitän, että tukeutuminen moderniin asiantuntijuuden malliin yksinkertaistaa tarpeettomasti kysymystä asiantuntijoiden tuottaman tiedon luotettavuudesta ja totuudellisuudesta. Tämä puolestaan tuottaa polarisoituneita keskusteluita ja kiistoja, joissa nykyaikaisen asiantuntijuuden erilaiset tyypit ja mallit jäävät pääasiassa tunnistamatta ja tunnustamatta. Tämä aiheuttaa polarisaatiota ja kamppailuja myös asiantuntijoiden keskuudessa, sillä vahvan tiedollisen ja totuudellisen auktoriteetin omaavan modernin asiantuntijan aseman saavuttaminen yhteiskunnallisen päätöksenteon ja vallankäytön kentässä takaa niin resursseihin liittyviä hyötyjä kuin yleiseen diskursiiviseen ja suoraan poliittiseen päätöksentekoon liittyvää poliittista valtaa. Esitän paperissa myös laajennetun tavan tunnistaa ja tunnustaa nykyaikaisen asiantuntijuuden ulottuvuuksia, joka purkaa yksioikoiseen asiantuntijamalliin kytkettyä epädemokraattista vallankäyttöä.

Millaisena lobbaus nähdään Suomen ja EU:n politiikkaprosesseissa?

Salla Mikkonen (Tampereen yliopisto, salla.mikkonen@tuni.fi)

Esitelmässäni tarkastelen practice-teorian kehikossa vaikuttamistyötä ammatikseen tekevien näkemyksiä lobbauksen asiantuntijuudesta ja asemasta Suomessa sekä EU:ssa. Keskusteltaessa asiantuntijoiden vallasta lobbaukseen viitataan usein negatiivisena asiana. Julkisesti keskustellaan siitä, pitäisikö lobbausta valvoa Suomessa lobbarirekisterillä tai pitäisikö EU:n avoimuusrekisteriin (lobbarirekisteriin) rekisteröitymisestä tehdä pakollista. Lobbauksen määritelmä on kuitenkin häilyvä myös keskusteltaessa lobbarirekistereistä, limittyen yhteen vaikuttamisen ja edunvalvonnan käsitteiden kanssa.

Esitelmässä kysyn millaisena vaikuttamistyötä ammatikseen tekevät näkevät oman ja muiden (lobbareiden) asiantuntijuuden? Miten asiantuntijuus määritellään ja mitä pidetään sen kriteerinä (sekä ketkä rajataan asiantuntijuuden ulkopuolelle)? Tarkastelen myös sitä, millaisiin politiikkaprosesseihin lobbareiden nähdään osallistuvan Suomessa ja EU:ssa.

Tarkastelu pohjautuu Helsingissä ja Brysselissä vuosina 2017–2019 keräämääni haastatteluaineistoon (27 vaikuttamistyötä ammatikseen tekevien asiantuntijahaastattelua). Etnografiselle tutkimusotteelle tyypillisen tapaan esitelmässäni haastatteluaineisto käy vuoropuhelua tutkimuskirjallisuuden, lobbausta koskevien poliittisten linjausten, lobbausoppaiden määritelmien (usein kirjoittaja nykyinen / ex-lobbari) ja oman reflektointini kanssa.

Ehdotettu esitelmä pohjautuu väitöskirjani (monografia) lukuihin, joiden työnimet ovat ”The present structure of decision-making in Finland and in the EU” ja ”How lobbying should be and how lobbying is considered to be – dialogue between different perspectives and definitions on lobbying”. Väitöskirjassani tutkin lobbauksen käytänteitä lobbareiden näkökulmasta Suomessa ja EU:ssa.

Asiantuntijavallan käyttö parlamenteissa eurokriisin päätöksenteossa Suomessa ja Saksassa

Laura Nordström (Helsingin yliopisto, laura.nordstrom@helsinki.fi)

Esitykseni koskee asiantuntijavallan käyttöä eurokriisin päätöksenteossa. Se on osa väitöskirjaani, joka analysoi, mikä rooli asiantuntija-analyysillä ja datalla oli kevään 2010 ratkaisussa Euroopan talous- ja velkakriisiin Suomessa, Saksassa ja Brysselissä. Tuolloin päättyi lyhyt elvyttävä kausi ja on kiinnostava nähdä, keitä tiedontuottajia tuona merkittävänä ajankohtana kuultiin. Esityksessä esittelen verkostanalyysin Suomen eduskunnassa ja Saksan Bundestagissa kuulluista asiantuntijoista, joita kuultiin liittyen Kreikan ensimmäiseen velkapakettiin, Euroopan rahoitusvakausvälineeseen (ERVV) ja mekanismiin (ERVM). Käyn läpi myös laadullisen sisältö- ja diskurssianalyysin näiden tiedontuottajien lausunnoista. Tutkin muun muassa sitä, nähtiinkö kriisi mahdollisuutena muuttaa eurooppalaisen taloushallinnon paradigmaa. Kuullut asiantuntijat eivät kritisoineet budjettikuria, eivätkä he ehdottaneet muutoksia paradigmaan. Päinvastoin he kannattivat euroalueen sääntöjen tiukennusta. Vaikuttaa siltä, että päätökset tehtiin kiireessä ilman monipuolista datan arviointia ja käyttöä. Käyn läpi esityksessä pääteeman lisäksi myös alustavia huomioita Saksassa, Suomessa ja Brysselissä tekemistäni haastatteluista, muun muassa liittyen a) analyysin ja datan vaikuttavuuteen, erityisesti Kreikan velkapaketin ehtojen laadinnassa ja b) Ecofin-neuvoston ja euroryhmän asiantuntijatiedon käyttöön.

Tiedontuotannon regiimit Suomen työ- ja elinkeinopolitiikassa

Ville-Pekka Sorsa (Helsingin yliopisto, ville-pekka.sorsa@helsinki.fi), Joel Kaitila (Jyväskylän yliopisto, joel.kaitila@gmail.com), Antti Alaja (Tampereen yliopisto, antti.k.alaja@gmail.com)

Politiikkatieteissä tapahtui 1990-luvulle tultaessa ideakäännö, jonka jälkeen tutkimuksessa on alettu korostaa ideoiden merkitystä politiikojen sisältöjen ja poliittisten valta-asemien määräytymisessä. Viime vuosina politiikan tutkijat ovat tarkastelleet politiikkaideoiden alkuperää, tuotantoa ja vaikutuskanavia päätöksentekoon. John L. Campbell ja Ove K. Pedersen ovat argumentoineet, että politiikka hallitsevat pääasiallisesti ideat, jotka ovat peräisin kansallisen tason päätöksentekoon vaikuttavasta organisoidusta tiedontuotannosta. He kutsuvat tämän tiedontuotannon toimijoiden muodostamia organisaatiokenttiä tiedontuotannon regiimeiksi. Campbellin ja Pedersenin kansallisen tason tarkastelu niputtaa kuitenkin yhteen useita politiikkalohkoja ja niillä vaikuttavia tiedontuotannon organisaatioita. Kansallisen tason näkökulma ei huomioi, että eri politiikkalohkoilla voi vaikuttaa varsin erilaiset tiedontuotannon regiimit ja että tiedontuotannolla voi olla hyvin erilainen asema erilaisissa politiikkaprosesseissa. Tarkastelemme esitelmässä Suomen työ- ja elinkeinopolitiikkalohkon tiedontuotannon regiimejä palkka-, innovaatio- ja työeläkepolitiikan tapausten kautta. Osoitamme, että jo yhden maan yhden politiikkalohkon sisällä vallitsee merkittäviä eroja niin tiedontuotannon asemassa päätöksenteossa, päätöksenteossa tunnustettavan tiedon, kuin päätöksentekoon osallistuvien tiedontuottajien ja heidän suhteidensa osalta. Jotta tiedontuotannon regiimien teoria olisi selitysvoimainen, tulisi siinä huomioida tiedontuotannon kenttien ja niiden poliittisten asemien erot. Mikäli halutaan tarkastella kansallisen tason regiimejä selitysvoimaisina tekijöinä, tulisi tällöin tunnistaa koostumukseltaan, luonteeltaan ja asemaltaan erilaisia kenttiä yhdistävät ja koordinoivat mekanismit.

The power of knowledge production: explaining the recent transformation of Finnish wage policy

Joel Kaitila (University of Jyväskylä, joel.kaitila@gmail.com), Ville-Pekka Sorsa (University of Helsinki, ville-pekka.sorsa@helsinki.fi), Antti Alaja (University of Tampere, antti.k.alaja@gmail.com)

Political scientists and political economy scholars have extensively studied the role of knowledge production and knowledge producers in public policy-making. John L. Campbell and Ove Pedersen have observed that state-level public policy-making is dominated by policy ideas produced in an organized manner in national knowledge regimes, i.e., fields formed by policy research organizations. In this paper, we continue and further elaborate this strand of research by looking more closely at the role organized knowledge production in organized policy processes. We hence depart from the macro-level approach of Campbell and Pedersen and adopt a bottom-up micro-level approach addressing knowledge producers' contributions to and impacts in specific policy processes. By doing this, we assess the explanatory scope of the knowledge regimes approach by contrasting ideational, interest-based and institutional explanations for policy shifts. We critically appraise the knowledge regimes approach by providing further empirical support to the view that institutionalized knowledge producers play a major role in policy-making, and by further elaborating the role of knowledge production in determining policies.

Our case study is focused on recent shifts in Finnish wage policy. We critically examine the explanations given to recent labour market reforms in six Northern European economies by Dølvik and colleagues in a series of articles. They identify a trend toward decentralisation in collective wage bargaining in the Northern economies, but emphasize the importance of national institutions in determining its exact form. Dølvik et al. identify multiple drivers of change and single out three

institutional factors related to European integration in general (intensifying North-North bargaining regime competition) and the eastward enlargement of EU during the 2000s (East-North destabilization of wage floors) and the Eurozone crisis (South-North contagion of internal devaluation policies) in particular. Together with the assumed employer interest of maintaining low labour costs, these pressures ought to challenge national wage policy and institutions. In this narrative, Finland stands out as the most extensive reformer due to its abandonment of central wage setting in favour of decentralization attributed to the *Kilpailukyksopimus* of 2016.

We find the description of Finnish reforms somewhat inaccurate, as central bargaining has retained its status longer than in other countries on the one hand, and as the gradual shift toward decentralization had started much earlier on the other hand. Furthermore, we find the given explanations somewhat mis-specified in terms of interests and institutional influences and somewhat insufficient in terms of their scope. We argue that, even though there have been temporarily favourable alignments of interests and few institutional obstacles, interest-based and institutional approaches do not provide a sufficient explanation for Finnish wage policy choices. We find that knowledge producers, especially through the ‘economic outlook’ disseminated by the key producers, had a major impact on wage policy by facilitating a consensus on the appropriate policy objectives, means and timing.

National innovation system and the evolution of knowledge regime in Finnish science, technology and innovation policy

Antti Alaja (University of Tampere, antti.k.alaja@gmail.com)

In their book *The National Origins of Policy Ideas: Knowledge Regimes in the United States, France, Germany, and Denmark* (2014) John Campbell and Ove K. Pedersen studied the differences between knowledge regimes in four countries. Knowledge regimes refer to institutional and organizational machineries that produce and disseminate policy-relevant knowledge. For example, in the United States, privately funded think tanks have been a major force since the 1970s, while in France public or semi-public research has traditionally had a similarly strong position, and in Denmark and Germany knowledge production has taken place within corporatist structures.

This paper provides a new perspective on the development of knowledge regimes by addressing the change dynamics in a policy-area-specific knowledge regime. The case study is focused on the evolution of the knowledge regime in science, technology and innovation (STI) policy in Finland. In particular, the paper studies knowledge production in connection with the rise and evolution of the policy idea of national innovation system (NIS) and its adoption by the Science and Technology Policy Council (STPC), chaired by the prime minister, in 1990. The paper identifies two aspects of change dynamics. Firstly, the culture of knowledge production is largely influenced by the policy-making context. In Finnish STI, knowledge production became to be dominated by a culture of evaluation during and after the 1990s due to political considerations. As the economic and social significance of science and technology was considered important, and public R&D funding was continuously increased, the calls to evaluate the efficiency and effectiveness of organizations and programs framed by NIS became more pressing over time. Secondly, knowledge production both contributes to and serves as object of policies. The adoption of a systemic view on innovation in NIS necessitated the development of knowledge base of science, technology and innovation policy, and the STPC constantly argued for the strengthening of research, including science and future studies, and technology forecasting. The changing understanding of NIS promoted a new conception of innovation that questioned the earlier policy debates focusing on R&D inputs and outputs, and came to challenge not only the practices of STI but also the status of STPC itself.

Työryhmä: Information Technology and Politics – Informaatioteknologia ja politiikka

As information and communication technologies (ICTs) have permeated all areas of life, various political aspects have emerged. The direct impact on policy-making has been observed in electoral campaigns and protest movements - among other things. The more indirect impact relates to how ICTs shapes communication culture and gives voice to unacknowledged minorities and value systems. Furthermore, acknowledging technology & platform organizations as political actors have even further increased the themes of research where information technology and politics interact.

This panel invites scholars who identify themselves in the intersection of political science and information technology - both political scientists, social scientists and technologists interested in the politics of technological artefacts. We invite contributions from a wide range of themes, as long as an information technological aspect is clearly present in the work. Papers can be empirical, theoretical or be based on developing novel artefacts for research purposes; methods-wise we acknowledge various approaches for conducting research. Abstracts may be written both in English and in Finnish.

Puheenjohtaja: Thomas Olsson (Tampereen yliopisto, thomas.olsson@tuni.fi)

Diskussantti: Matti Nelimarkka (Aalto-yliopisto, matti.nelimarkka@aalto.fi)

Esitelmät:

Johanna Peltoniemi: *Elections GO! - Digital platform facilitating political participation*

Petri Koikkalainen & Sami Kotiranta: *Civic confidentiality and anti-cryptography*

Kimmo Makkonen: *Nais- ja mieskansanedustajien puheenaiheet: LDA-aihemallinnus eduskunnan täysistuntokeskusteluista 1999–2014*

Abstraktit:

Elections GO! - Digital platform facilitating political participation

Johanna Peltoniemi (University of Helsinki, johanna.peltoniemi@helsinki.fi)

Turnout at elections in advanced industrial democracies has been in decline for some decades. This problem is particularly acute at European Parliament elections. Not only is electoral participation declining, it is systematically skewed in favour of older, better- educated, healthier and more affluent citizens (Wass and Blais, 2017). Strategies to promote greater political engagement must make it easier for voters to access the polls but much more crucially, must engage citizens with the political decision-making process and enhance the perceived link between its outcomes and citizen realities. Elections Go! is a digital political participation platform with voter facilitation and mobilisation functions for use across the EU in elections at local, national and EU level. The platform, targeted particularly to underprivileged voters (such as young voters and emigrant voters), includes online voter registration, information sections and tools for horizontal deliberation. A pilot is conducted in Finland and the UK during February-April 2019 as a benchmark for good practices. This paper will document the piloting experiences in Finland and the UK and report the early findings of this research project.

Civic confidentiality and anti-cryptography

Petri Koikkalainen (Lapin yliopisto, petri.koikkalainen@ulapland.fi), Sami Kotiranta (Helsingin yliopisto, sami.kotiranta@helsinki.fi)

Theories of representative democracy conventionally suppose that civil society feeds the political system with inputs that represent the authentic, self-generated interests of citizens and groups. In mainstream theoretical literature as well as official documents, the functionality of civil society is usually said to depend on two criteria: its freedom (that citizens and groups are not obstructed) and activity (that there is a sufficient amount of citizens and groups who express their interests). In this paper, we suggest that recent developments related to governance, and digitalization in particular, highlight the need to address a third theme, which is related to protection, trust and confidentiality, but which does not presently fall under a single well outlined concept. By what we call “civic confidentiality”, we understand the possibility of citizens to collectively form and express their opinions in conditions where a sufficient level of trust is maintained about the identity and purposes of participants and the authenticity of information. In the old days, the means of ensuring confidentiality could be simple and straightforward – closed doors, face-to-face recognition, formal memberships and positions of trust, secrecy of the letter, etc. – but these no longer suffice. New technologies create an increasing possibility of one-sided transparency where the most powerful and fluid surveyors will have full view of the users, but the user cannot opt-out of the surveillance. In this article, we focus on encryption, which has been one of the cornerstones of civic confidentiality since ancient times. However, recent legislative changes in the US, UK, China, Russia and Australia combined with looming technological breakthroughs are threatening this basis. In this article, we aim is to use anti- encryption legislation as an example, which sheds light on the interconnected nature of civic confidentiality, security, global data-economy and international politics.

Nais- ja mieskansanedustajien puheenaiheet: LDA-aihemallinnus eduskunnan täysistuntokeskusteluista 1999–2014

Kimmo Makkonen (Turun yliopisto, kikama@utu.fi)

Eduskunnan täysistuntopuheenaiheissa on erotettavissa naisedustajille ja miesedustajille tyypillisiä teemoja, jotka vastaavat melko pitkälti perinteisiä sukupuolirooleja. Naisedustajat puhuvat miesedustajia enemmän koulutuksesta, hoivasta, perhepolitiikasta ja vanhustenhoidosta. Miesedustajille tyypillisempiä teemoja puolestaan ovat olleet valtionvelka, julkistalous, maatalouspolitiikka ja viittaukset puoluepolitiikkaan sekä edustajakollegoiden puheisiin. Monet muut aiheet ovat edustajille yhteisiä, ja joidenkin kohdalla esiintyy huomattavaa vaihtelua vaalikausien välillä: puhujien sukupuolijakauma on vaihdellut eri vaalikausina mm. energiapolitiikkaan, ruotsin kieleen, poliisiasioihin ja ulkopolitiikkaan liittyvissä LDA-aiheissa. Tässä paperissa esitetään LDA-mallinnukseen perustuva kuvaus aiheiden jakautumisesta eri vaalikausina suomenkielisissä täysistuntopuheissa. Eduskunta on erityisen kiinnostava tutkimuskohde siksi, että useimpiin parlamentteihin verrattuna se on ollut pitkään sukupuolijakaumaltaan tasaisempi, vaikkakin aina miesenemmistöinen. Aineistossa ei kuitenkaan ole yhtään naisedustajille vierasta aihepiiriä, vaikka selvästi nais- tai miesedustajille tyypillisimpiä aiheita on erotettavissa. Analyysiin sisältyy myös taustatietoja puhemääristä, sillä tarkastelujaksolla vain 34,5 prosenttia puheista oli naisedustajien pitämiä, mikä selittyy miesenemmistön ohella muutamien runsaasti puhuvien miesedustajien toiminnalla. Esitys pitäytyy kuvailevassa tutkimusotteessa ja aihemallinnuksen metodisissa haasteissa sekä tulosten esitystapojen kehittämisessä. Taustamotivaationa on aihemallinnukseen perustuvan empiirisen tarkastelutavan kehittäminen deskriptiivisen ja substantiivisen edustamisen tutkimukseen, mutta

teoreettiset ja normatiiviset kysymykset on rajattu tarkastelun ulkopuolelle. Naisedustajien merkittävä osuus ole muuttanut käytäntöjä, joissa ”naisten asiat” ovat naisedustajien tonttia. Tältä osin analyysi tuottaa empiirisen vertailukohtaan tutkimuksiin, joissa naisten asiat ovat määritelty a priorisesti, ja eduskunnassa voidaan havaita naisedustajien puhuvan tyypillisemmin perinteisesti feminiinisinä pidetyistä aiheista. Aiempi kvantitatiivinen tutkimus perustuu laajalti sanastopohjaisiin menetelmiin tai puhemäärien tarkasteluun käsiteltävän asian ihmiskoodaukseen keskustelun otsikon perusteella, ja aihehallinnuksen avulla analyysiin voidaan tuottaa laadullisempaa otetta puheenvuorotasolla.

Työryhmä: ”Metoo” – Feministisen politiikan, aktivismin ja tutkimuksen työryhmä

Feministinen politiikka ja aktivismi ovat saaneet runsaan vuoden aikana paljon näkyvyyttä metoo-kampanjan myötä. #metoo tuli tutuksi yhdysvaltalaisen näyttelijän Alyssa Milanon twiitistä, jossa hän pyysi ihmisiä vastaamaan ”me too”, jos he ovat kokeneet seksuaalista häirintää. Hän sai seuraavaan aamuun mennessä yli 55 000 vastausta. Sanaparia ”me too” oli kymmenen vuotta aiemmin käyttänyt ihmisoikeusaktivisti Tarana Burke kampanjassaan, jossa hän vastusti seksuaalista hyväksikäyttöä.

Hashtag metoo osui yhtä aikaa henkilökohtaiseen ja yhteiskunnalliseen sfääriin – ilmiössä tuli todeksi feministien ikiaikainen slogan ”henkilökohtainen on poliittista”. Kulttuuriset ilmiöt eivät kuitenkaan kovin helposti muuta yhteiskunnan sukupuolittuneita rakenteita. Siksi onkin tärkeää, kuten feministisen ajatteluhautomo Hatun johtaja YTT Saara Särmä on esittänyt, käydä julkisuudessa keskustelua siitä, miten ”voitaisiin luoda kulttuuri, jossa ruumiillinen itsemääräämisoikeus ja koskemattomuus ovat perusarvoja” (SK 5.10.2018, s.46).

Kutsumme työryhmään esitelmiä, jotka käsittelevät eri näkökulmista feminististä aktivismia, sen erilaisia muotoja ja muutosvoimaa, sukupuolittuneiden rakenteiden pysyvyyttä, patriarkaatin muuntautumiskykyä, ruumiillista itsemääräämisoikeutta ja koskemattomuutta sekä henkilökohtaisen ja poliittisen erilaisia risteymiä. Esitelmän muoto on vapaa – sen ei tarvitse olla perinteinen, tieteelliseen paperiin pohjautuva esitelmä vaan siinä voi hyödyntää taiteen ja taiteellisen ilmaisun eri muotoja.

Puheenjohtaja: Kirsti Lempiäinen

Esitykset:

Suvi Ronkainen: *Väkivallan seksuaalisuus ja #metoo*

Saara Särmä: *Kestävä ja muuntuva patriarkaatti - #metoo ja vastaisuus Suomessa*

Tiina Seppälä: *Seksuaalisen hyväksikäytön politisoituminen julkisessa keskustelussa*

Abstraktit:

Väkivallan seksuaalisuus ja #metoo

Suvi Ronkainen

Elämme aikaa, jossa on tullut luvalliseksi puhua loukatuksi tulemisen kokemuksista, ainakin silloin kun kyse on seksuaalisesta häirinnästä ja ainakin silloin, kun puhuu omista kokemuksistaan eli asioista joita on tapahtunut minulle. Kun itse kuitenkin seuraan keskustelua sukupuolittuneen väkivallan tutkimuksen tuottaman tiedon näkökulmasta, joudun kysymään: minkälaista sukupuolistamista tai sukupuolesta irrottamista #metoo –kampanjassa tapahtuu ja millaista tilaa uhriutumislle sekä väkivallan kokemuksen aiheuttamalle erilaiselle särkyvyydelle oikeastaan rakentuu. Heijastaako #metoo –kampanjan mahdollisuus ja hyväksyttävyys itse asiassa uusliberalistisen markkina-ajattelun individualistista logiikkaa, jossa ihmisten erilaiset tilanteet, toiminnalliset kontekstit sekä kulttuuristen merkitysten ja vallan sukupuolittuneisuus katoavat? Ja jos ne katoavat, niin onko mahdollista että ne ovat kadonneet todella vai onko kyse retorisesta politiikasta: (digitaalisen maailman) puhetapaan rakentuu sisäänkirjoitettuja ’hiljaisia pisteitä’ ja ajattelutapoja. Ne sekä rajaavat tulkintakulmaa että tekevät väkivallasta puhumisen toisenlaisten kokemusten kautta entistä vaikeammaksi. Johtaako #metoo vastuun ottamisen ja muutoksen sijasta

samaksi asettamisen politiikkaan? Käyn alustuksessani lävitse väkivallan erilaisia hahmotustapoja avaten niiden kautta väkivallaksi nimeämisen poliittisuutta. Sijoitan itseni minänä näihin hahmotustapoihin pyrkien tunnistamaan sitä, miksi #metoo –riemun rinnalla ajatuksissani kulkee ärtymys. Alustukseni on keskustelua, jonka ytimessä on kysymys yksilökokemuksen poliittisuudesta.

Kestävä ja muuntuva patriarkaatti - #metoo ja vastaisuus Suomessa

Saara Särmä

Patriarkaatti elää ja voi hyvin, erityisesti globaalilla tasolla. Monesta maasta sitä ei ole murskattu edes lainsäädännön tasolla. Suomessa naiset ovat juridisesti vapaita patriarkaatin ikeestä, mutta kulttuurisesti on toisin. Viime aikoina on nähty merkkejä sekä patriarkaatin sinnikkästä olemassaolosta että asteittaisesta murtumisesta. Sosiaalisessa mediassa levinnyt #metoo -kampanja paljasti seksuaalisen häirinnän laajuuden ennennäkemättömällä tavalla, mikä tuotti lupauksen suuresta kulttuurisesta muutoksesta. Kuten aina feminismin edistysaskelten kohdalla, niin nytkin vastaisuus oli vääjäämätön. Pohdin tässä esityksessä patriarkaatin muuntautumiskykyä ja kestävyyttä (Enloe 2017) viimeaikaista suomalaista feminististä ja anti-feminististä liikehdintää tarkastellen.

Seksuaalisen hyväksikäytön politisoituminen julkisessa keskustelussa

Tiina Seppälä

Seksuaalisesta hyväksikäytöstä on keskusteltu Suomessa viime kuukausina ehkä enemmän kuin koskaan aiemmin. Esityksessäni pohdin, miksi seksuaaliseen väkivaltaan ei ole otettu läheskään yhtä voimakkaasti kantaa MeToo -kampanjan aikana kuin Oulun ja Helsingin hyväksikäyttötapausten yhteydessä. Analysoin eroja julkisessa keskustelussa ja valtiovallan reaktioissa ja pohdin mistä ne johtuvat: Millaisia poliittisia intressejä seksuaalisesta hyväksikäytöstä käytävään keskusteluun kytkeytyy? Millaista tiedon politiikkaa tehdään, kun keskustelussa usein sivuutetaan niin seksuaalista väkivaltaa kokeneiden kuin siihen perehtyneiden tutkijoiden ja asiantuntijoiden näkemykset? Miksi seksuaalisen väkivallan arkipäiväistä ja rakenteellista luonnetta ei avata riittävästi? Miksi seksuaalirikoslainsäädännön uudistaminen, raiskaustuomioiden koventaminen ja tukipalvelujen lisääminen ovat nousseet niin hitaasti politiikan agendalle? Onko välttämätöntä rakentaa ulkopuolinen uhka, jotta nämä kysymykset otetaan vakavasti? Mitä tämä kertoo politiikasta ja suomalaisesta yhteiskunnasta? Tarkastelen myös 23 ihmisoikeusjärjestön allekirjoittamaa kannanottoa Oulun tapahtumista käytyyn julkiseen keskusteluun feministisen solidaarisuuden ja antirasistisen aktivismin näkökulmasta. Kannanotto kiinnitti huomiota siihen, miten vahvasti julkista keskustelua ovat hallinneet tahot, jotka eivät tunnista tai tunnusta seksuaaliseen väkivaltaan liittyviä rakenteita saati pyri niitä purkamaan. Kannanotossa vastustettiin myös sitä, että keskustelu seksuaalisesta hyväksikäytöstä valjastetaan palvelemaan rasistista ja/tai nationalistista agenda.

Työryhmä: Multi-layered Borders of Global Security

The recent changes in European borders and immigration patterns reflect the multi-layered character of and diverse challenges in the global security. Demands for more intensified border and migration control reflect nationalist and populist politics where immigration manifests itself as a severe threat to something claimed as ‘our’ culture and to ‘our’ society. While this view longing for increased bordering in terms of border walls, anti-immigration operations and extraterritorial refugee camps are simultaneously supported and opposed by plentiful groups of activists, it is clear how the new contexts bring contemporary borders and global security into spotlight.

In Europe, the 2015-2016 ‘refugee crisis’, the increased military operations and hybrid warfare of Russia and the EU trying to find reasonable solutions both for Brexit and for its role as an international actor during strong internal disputes have become the centre of attention. Despite economic dependence, and governmental and local interests for cooperation, the EU’s relation to Russia can be characterized by sanctions and mutual distrust. Apart from the above-described immigration related divisions, these have had a direct impact in experienced and everyday security among citizens and asylum seekers alike.

The session invites scholars to discuss different aspects of borders and security in contemporary Europe. We encourage particularly scholars working with EU-Russian relations, migration-security nexus and everyday security among local, migrant and diaspora communities to participate.

Organizers: Joni Virkkunen & Teemu Oivo, University of Eastern Finland

Puheenjohtaja: Joni Virkkunen (research Manager, Karelian Institute, University of Eastern Finland, PO. Box 111, 80101 Joensuu; tel. 040-846 9825; email: joni.virkkunen@uef.fi)

Esitykset:

Joona Castrén: *Eurooppalaisen raja- ja merivartioston rajaturvallisuustoiminnot uhkakuvien rajapinnoilla*

Aappo Kähkönen: *Finnish-Estonian relations from viewpoint of integration and control of mobility, 1991–2017*

Teemu Oivo: *Redefining Citizenship, What About the Security?*

Joni Virkkunen: *Northern Dimensions of the Finnish foreign policy. Balancing between pragmatism and the EU’s Common Foreign and Security Policy*

Abstraktit:

Eurooppalaisen raja- ja merivartioston rajaturvallisuustoiminnot uhkakuvien rajapinnoilla

Joona Castrén (yliluutnantti, Sotatieteiden maisterikurssi SM8, strategian oppiaine, Maanpuolustuskorkeakoulu)

Tämän tutkimuksen tavoitteena oli selvittää, miten eurooppalaisen raja- ja merivartioston toiminnot on turvallistettu suhteessa rajaturvallisuuden uhkakuviin. Tutkimuksen empiirisenä aineistona olivat Frontexia ja eurooppalaista raja- ja merivartiostoa koskevat asetukset sekä vuosien 2015 ja 2016 muuttoliike- ja pakolaiskriisin hallintaa koskeneet Euroopan unionin instituutioiden julkilausumat. Tutkimusta varten tehtiin kirjallisuuskatsaus Frontexin turvallistamista koskevaan tutkimustilanteeseen.

Paradigmallisesti tämä tutkimus sijoittuu kriittisen turvallisuustutkimuksen perinteeseen ja tutkimuksen teoreettinen lähtökohta on Pariisin koulukunnan turvallistamisteoriassa. Turvallistamisteorian sisältä on operationalisoitu Sarah Léonardin (2010) tutkimukseen perustuva teoramalli ja kriteeristö, jonka perusteella Frontexin toimintoja on tutkittu. Teoramallissa yhdistetään viimeisimpien turvallistamisteoreettisten trendien mukaisesti filosofisen ja sosiologisen variantin keskeisimmät elementit. Mallissa keskitytään tutkimaan Frontexin toimintoja, mutta huomioidaan myös puheaktiteoria olennaisena osana turvallistamisen kokonaisuutta.

Tämän tutkimuksen mukaan suurin osa viraston 21:stä toiminnosta täyttää teoramallin mukaiset turvallistamisen kriteerit. Viimeisimmissä Euroopan unionin strategia-asiakirjoissa uhkakuvien määrää on supistettu, joka on turvallistamisteorian näkökulmasta ristiriidassa viraston toimivaltuuksien laajentamisen kanssa. Kirjallisuuskatsauksen mukaan tutkijoiden välillä ei vallitse yksimielisyyttä Frontexin ja eurooppalaisen raja- ja merivartioston toimintojen turvallistamisesta. Vuosien 2015 ja 2016 muuttoliike- ja pakolaiskriisin hallintaa koskeneiden julkilausumien perusteella eurooppalaisen raja- ja merivartioston perustaminen on ollut turvallistamisen seurausta.

Tämä tutkimus menee aiempaa syvemmälle Frontexin toimintojen ymmärtämisessä. Suomalaisessa strategiantutkimuksessa ei ole aiemmin hyödynnetty turvallistamisen sosiologista varianttia vastaavalla laajuudella. Tällä tavalla tutkielma on urauurtava paitsi suomalaisessa strategiantutkimuksessa, myös aihetta käsittelevässä tutkimuskirjallisuudessa yleensä.

Finnish-Estonian relations from viewpoint of integration and control of mobility, 1991–2017
Aappo Kähönen (University Researcher, GLASE Project, University of Helsinki, political history, Snellmaninkatu 14 A, 00014 University of Helsinki, aappo.kahonen@helsinki.fi)

Disintegration of the Soviet Union in 1991 formed the foundation for the present relations between Finland and Estonia. However, during the 2010s the post-cold international relations have changed again towards more traditional security political emphases. This underlines the importance of mobility and its control in the turning points of Finnish-Estonian recent relations.

These themes are observed through two main questions: How has the mobility of people and goods between the countries developed after the EU –membership, 1995 in Finland and 2004 in Estonia? What kind of threats were observed, mainly from the Finnish viewpoint?

Conceptual viewpoint is based on state-building, and the significance of border control and mobility between societies as its components. Answers to the questions will be sought from the public materials of relevant organizations, the Finnish Customs and the Border Guard.

The results show that despite progress made in cooperation, there were different emphases in the expectations of the Finnish control organizations, especially in the beginning of the period. Common for both organizations is that although cooperation with Estonia is appreciated, in the last hand it is evaluated in the context of Russian development.

Redefining Citizenship, What About the Security? Multi-layered Borders of Global Security
Teemu Oivo (Doctoral Student, GLASE Project, human geography, Karelian Institute, University of Eastern Finland, P.O. Box 111, 80101 Joensuu, teemu.oivo@uef.fi)

My paper examines how framing the initiative to reform dual citizenship policy of Finland in recent years has juxtaposed state security of Finland with everyday security among Finland's Russian-speakers. In 2016, the Defence Ministry of Finland started to work with juridical amendments that would introduce limitations to the eligibility of the people with multiple citizenship in strategic offices. The initiative has received much critique, a significant share of which has been due to the interpretation that it targets particularly Russian nationals. The controversy raised in 2017 with the accusations that discriminatory measures have been implemented in the Finnish Defence Forces, Foreign Ministry and a recruiting company.

While the Ministry of Defence has explained the initiative in terms of sovereign state security, many in public and academic discussion have raised the concern that this initiative can indirectly undermine social belonging of the Russian-speakers in Finland. In the perspective of this grievance, the citizenship policy reform is one of several other similar cases. I have taken a netnographic approach to this issue. Several Russian-language Internet forums dedicated to the everyday life in Finland have dealt with similar grievances for years. My paper introduces the perspective how, among their mostly anonymous peers, have the Russian-speakers discussed the relation of their everyday security, the Russophobia discourse in particular, with the initiative that the Finnish minister of defence defined as a "matter of national security"?

Northern Dimensions of the Finnish foreign policy. Balancing between pragmatism and the EU's Common Foreign and Security Policy

Joni Virkkunen (Research Manager, human geography, Karelian Institute, University of Eastern Finland, P.O. Box 111, 80101 Joensuu, joni.virkkunen@uef.fi)

The paper looks at the Northern Dimensions policy that has been one of the well-known initiatives of Finland in the EU. The policy was introduced by PM Paavo Lipponen in the 1990's with the idea of increasing security and stability in the European North that faced great changes in terms of post-Soviet transition and enlargement of the European Union. The policy was also an attempt to increase visibility and profile both Finland and the North in the EU where the social, political and natural contexts of the North were considered relatively unfamiliar. Finland was active in formulating and promoting the Northern Dimension also when the policy was renegotiated in early 2000's to include Russia as a partner, not as an object of EU policy, and when the overall EU-Russian relations deteriorated in the aftermath of the Crimean occupation and conflict in East Ukraine.

In today's political context characterized by conflicts and economic sanctions, the Northern Dimension policy is rather contradictory. As a joint policy of EU, Russia, Norway and Iceland, its four partnerships, Business Council and the Northern Dimension Institute offer great platforms for dialogue and cooperation in a number of concrete spheres such as business, environmental protection, cultural and creative industries, logistics and transport issues, public health and social wellbeing. This is particularly important in Finland that is often presented as a small country, with many joint interests with the Russian Federation, including trade and long common border. Cooperation with Russia in the context of high-level political conflict and strong resistance among certain member states of the EU is however not self-evident. This paper discusses this discrepancy between Finnish commitment for cooperation and strong support for the EU's common foreign and security policy defining Russia as one of the greatest threats.

Työryhmä: Poisvalintoja ja nostoja: Teoreettisia ja metodologisia näkökulmia agendan politiikkaan

Keskeinen osa poliittista toimintaa on pyrkiä määrittelemään agendaa. Toimija, joka pääsee määrittelemään käsitteet, rajaamaan ilmiöt ja tuottamaan itseään hyödyttäviä assosiaatioita, pakottaa muut reagoimaan niihin. Onnistuessaan tällaisella toimijalla on hyvät mahdollisuudet hallita agendasta käytävää julkista debattia. Vaihtoehtoisesti toimijat voivat tuottaa ei-toivottuja kysymyksiä tai ulkoistaa niitä ”poliittisen tilan” ulkopuolelle.

Viime aikojen julkisessa keskustelussa on agendan politiikkana voitu nähdä puhetta ”poisvalinnoista” ja ”nostoista”. Kumpikin strategia väistää mahdollisia ristiriitoja ja niistä käytävää debattia, ikään kuin liudentaa niihin liittyvää poliittisuutta. Kuten vakiintunut tapa puhua ongelmista ”haasteina”, ”poisvalinnan” tai ”nostojen” konnotaatiot esittävät syrjään tai keskiöön siirtämisen ”neutraaleina” siirtoina. ”Poisvalinnoista” puhuttiin esimerkiksi siinä yhteydessä kun Suomen yliopistoissa oltiin yhdistämässä tieteenaloja eri tiedekuntiin ja jättämässä joitain aloja kokonaan pois. ”Nostot” on esimerkiksi sosiaalisessa mediassa tai julkisuudessa tapahtuvia agendan määrittelyjä kun tuodaan jotain kysymystä esille jonkin muun kustannuksella. Tämä voi saada jopa antidemokraattisia aspekteja, jos agendan määrittely kääntyy suoranaiseksi trolleamiseksi.

Työryhmään kutsutaan esityksiä, joissa käsitellään agendan politiikkaa käsitteellisin ja strategisin esimerkein. Teemoina voi olla esimerkiksi mediajulkisuus, tiedepolitiikka, viranomaisten selvitykset, teoreettiset kysymyksenasettelut tai vaalikeskustelut. Yhtäältä esityksissä voidaan tarkastella agendan asettamiseen liittyviä poliittisia aspekteja ja/tai toisaalta, mitä tällaisessa kontekstissa on sysätty syrjään ja miten. Kumpi strategia oli primäärinä ja selkeästi luettavissa, ja mitä jäi rivien väliin?

Puheenjohtaja: Anna Kronlund (Jyväskylän yliopisto, anna.p.kronlund@jyu.fi)

Diskussantti: Taru Haapala (Jyväskylän yliopisto)

Esitykset:

Emilia Palonen: *Populism, Orbán and the Politics of the Past*

Anna Björk: *Sukupuolisensitiivisyys ja tasa-arvot: parlamentti edustuksellisenä tilana ja työpaikkana*

Anna Kronlund: *Tiede poliittisessa päätöksenteossa – esimerkkinä ympäristöpolitiikasta käytävät keskustelut Yhdysvaltojen kongressissa*

Abstraktit:

Populism, Orbán and the Politics of the Past

Emilia Palonen (Helsingin yliopisto, emilia.palonen@helsinki.fi)

The paper shows how in Hungary the success of Orbán’s regime is not merely due to the generation of clientelistic relations or the restriction of the media law that shrunk the public space as the space of dissent. Crucially also through the inability of the left to unify and generate nationwide appeal. On the other hand, it shows how the will to power of Orbán has led operationalisation of a populist logic of articulation, which generates the people through frontiers, but also chameleonicly always

temporarily fixes meanings and generates new crises, scandals and enemies thus maintaining the hype and urgency of populism.

Methodologically the study articulates and operationalises a rhetoric-performative version of Essex School discourse theory or ideology and discourse analysis, which offers a methodological addition with potential global appeal. The theoretical argument that runs through the study is that that ‘people’ does not pre-exist articulation, people and space are co-constitutive. Furthermore, two sides in politics are able to generate themselves as the legitimate representatives of the people through the opposition of the other side. It discusses what was supposed to be a successful and fast transition to democracy but became a case that enables us to learn from democracy and different perspectives to it.

Sukupuolisensitiivisyys ja tasa-arvot: parlamentti edustuksellisena tilana ja työpaikkana Anna Björk (annakbjork@gmail.com)

Keskustelu sukupuolisensitiivisestä parlamentista (engl. gender sensitive parliament) käsittelee sitä, miten miesten hallitsemasta politiikan areenasta muovataan tila, jossa myös muut sukupuolet voivat olla normi. Kysymys ei toki ole vain tilasta – rakennuksesta, huoneista, saleista – vaan ennen kaikkea politiikan tekemisestä ja sen mahdollisuuksista. Sukupuolisensitiivisen parlamenttikäsityksen ydintä on vaatimus siitä, että parlamentti tilana, tilanteena ja politiikan tekemisen muotona on otettava kokonaisvaltaisesti huomioon, jos tasa-arvotilannetta halutaan muuttaa.

Sukupuolisensitiivisen parlamentin käsite on vakiintumassa debatin välineeksi ja kohteeksi parhailaan, ja on varmasti näitä molempia tulevaisuudessa. Sukupuolisensitiivisen parlamentin ajatusta yritetään Euroopassa viedä eteenpäin kiivaastikin. Yhtenä keskustelua jäsentävänä näkökulmana on ”parlamentti työpaikkana” – puhe, joka vaikuttaa rakentuneen osaksi paitsi parlamentteja sukupuolten tasa-arvon näkökulmasta käsittelevää debattia. Esityksessä käydään läpi tätä näkökulmaa suhteessa tasa-arvovaatimukseen: Antaako ”parlamentti työpaikkana” – puhe etusijan selkeimmin ratkaistavissa oleville tasa-arvokysymyksille jättäen hankalimmat kysymykset paitsioon silloin, kun sitä sovelletaan nimenomaan edustajia koskeviin käytäntöihin? Mitä jää tämän puheen ulkopuolelle?

Tiede poliittisessa päätöksenteossa – esimerkkinä ympäristöpolitiikasta käytävät keskustelut Yhdysvaltojen kongressissa

Anna Kronlund (Jyväskylän yliopisto, anna.p.kronlund@jyu.fi)

Yhdysvalloissa poliittista agendaa ja sen muodostamiseen johtavia proseduureja määritellään pitkälti kaksipuoluejärjestelmässä demokraattien ja republikaanien näkökulmasta ja niiden toimesta. Agendan osalta merkittävää on se mitä asioita nostetaan esille mutta myös se miten poliittisen päätöksenteon perusteista ja siihen vaikuttavista tekijöistä käydään keskustelua.

Paperissa tarkastellaan yhdysvaltalaisista tieteestä käytävää keskustelua osana poliittista päätöksentekoa. Siinä ollaan kiinnostuneita, miten tieteestä käydään keskustelua etenkin osana ympäristöpolitiikkaa ja sitä koskevaa päätöksentekoa. Paperissa aineistona ovat kongressin tietyt ympäristöpoliittista päätöksentekoa koskevat debattit (esim. Honest Act), jonka kautta tarkastellaan, miten tieteestä argumentoidaan tai siihen viitataan ja mitä sillä puolustetaan tai vastustetaan, tuodaan esille tai kyseenalaistetaan? Lisäksi tarkastellaan tieteellä politikointia – miten tieteen asema ja merkittävyys määritellään kongressin keskusteluissa ja miten poliittisesta agendasta ja päätöksenteon legitimitetistä keskustellaan erityisesti ”tieteen” kautta.

Työryhmä: Political engagement in the context of political and social trust

Studies on different aspects of trust have become increasingly relevant in many social science research disciplines. In political science the focus has traditionally been on the causes and consequences of different forms of political trust, broadly defined as a basic evaluative orientation of how governmental institutions, political parties and actors operate against the backdrop of the citizens' normative expectations. High trust makes institutions work effectively, facilitates social and economic exchange, moderates transaction costs in markets and reduces the need for control and supervision. In the long run, the lack of political trust may affect both the legitimacy and stability of democratic regimes; increase the willingness of citizens to engage in illegal behavior.

During the last two decades, scholars have also found social trust to be a cure for many ills of society. The statement is that high levels of generalized social trust (the feeling that 'most people can be trusted') promote civic virtues, social cohesion and a cooperative social climate, whereas lack of the same will create democratic problems, such as political dissatisfaction and declining political participation. With the new challenges that come with the arising number of refugees and asylum seekers in many European countries, questions of social cohesion and integration have become central.

This panel collects studies on the concepts of political and social trust as well as more broadly studies on civic and political engagement. The panel welcomes both theoretical studies and empirical papers that take on different methodological techniques and analytical tools. Approaches that concentrate on the various expressions and trends of political and/or social trust, either at the micro- or macro levels are also encouraged. Papers can be written in English, Finnish or Swedish. The working language of the panel will be decided upon when the group of participants is known.

Puheenjohtajat: Aino Tiihonen (aino.tiihonen@uta.fi), Thomas Karv (thomas.karv@abo.fi) ja David Arter (david.arter@uta.fi)

Esitykset:

David Arter: *Pariahs in the Making: Demonization as a Mainstream Legislative Party Strategy*

Laura Mattinen: *Argumentin esittäjän puolueellisuuden vaikutus arvioon poliittisen argumentin pätevyydestä*

Risto Niemikari: Finland: *Informal interdependence and occasional clashes*

Jukka Pietiläinen: *Potential support of political parties as a tool in explaining proximity of political parties and changes in their electoral success 1990-2005/2018*

Corentin Poyet: *Collective or personalized representation? French and German citizens' expectations for MPs work*

Aino Tiihonen: *Yhteiskuntaluokat ja poliittinen luottamus: Objekttiivisen ja subjektiivisen luokkaseman vaikutus poliittisen luottamuksen tasoon*

Abstraktit:

Pariahs in the Making: Demonization as a Mainstream Legislative Party Strategy

David Arter (Tutkimusjohtaja, Tampereen yliopisto)

This paper draws on the party politics literature to propose new lines of legislative studies' research, and it does so by analysing the strategies of mainstream parliamentary parties towards new and extremist challengers. The particular focus is on demonization and the making of pariah parties.

The likelihood of one or more core-system parties pursuing a demonization strategy will increase, it is suggested, when i) the challenger boasts a sizeable legislative presence; ii) it is anti-systemic in its ideological orientation or can be presented as such; iii) it eschews integration into the party system mainstream; iv) it has a demonic figure at the helm. The empirical section investigates a distinctive trajectory of legislative party change: two years after entering government in 2015 the Finns Party was demonized and dumped out of office. What general lessons can be learnt from a party treated as both partner party and pariah?

Argumentin esittäjän puolueellisuuden vaikutus arvioon poliittisen argumentin pätevydestä
Laura Mattinen (Tampereen yliopisto, laura.mattinen@tuni.fi)

Pro-gradu tutkielmassa tarkastellaan poliittisten argumenttien arviointia poliittisen psykologian lähtökohdista. Yhteiskunnallisessa keskustelussa ihanteellisesti pätevin argumentti voittaa. Todellisuudessa kuitenkin tiedetään, että arviointi on pohjimmiltaan virheille altis kognitiivinen prosessi, jossa vaikuttavat argumentin laadun lisäksi monet muut tekijät. Yksi keskeisimmistä tekijöistä on argumentin esittäjä. Esittäjän ominaisuuksia arvioimalla tehdään päätelmiä esimerkiksi siitä, voiko argumentin esittäjään luottaa. Tutkielmassa tarkastelun ytimessä on esittäjän position, eli puolueellisuuden tai puolueettomuuden vaikutus prosessissa. Pidetäänkö argumentteja vähemmän pätevinä silloin, jos esittäjä vaikuttaa tavoittelevan omaa etuaan? Kyselytutkimuskokeen avulla pyritään selvittämään eri esittäjien vaikutus, kun vertaillaan arvioita samasta argumentista puolueellisen, puolueettoman ja vastahakoisen esittäjän esittämänä. Aineistona käytetään PALO (Participation in Long-Term Decision-Making) ja CONTRE (Pathways to Political Trust) projektien kesällä 2018 toteuttaman kyselytutkimuskokeen dataa.

Finland: Informal interdependence and occasional clashes
Risto Niemikari (väitöskirjatutkija, Tampereen yliopisto)

Drawing on 21 interviews with political and media elites, this chapter argues that political executive-media relationships in Finland are characterised by a system of interdependence between politicians and journalists. Political advisors play a central role, while the civil servant media staff seek to maintain a neutral position. One distinct feature of the Finnish system is a high degree of access to political sources. Alongside this openness, there is a culture of informal interaction, as the management of pre-public information is crucial for politicians, journalists and civil servants. Relationships between journalists and political sources are generally good, with both sides describing a shift towards more professional and ethical conduct. Occasional antagonisms do arise nonetheless, with essentially each prime minister having phases of poor media relations at some point. While social media allows politicians to bypass the media, it is still far from surpassing the importance of traditional media coverage.

Potential support of political parties as a tool in explaining proximity of political parties and changes in their electoral success 1990-2005/2018

Jukka Pietiläinen (Toiminnanjohtaja, Vasemmistofoorumi, Dosentti, Tampereen yliopisto)

A Finnish survey made by political parties has been carried out since 1990 and it has included a question which political party a respondent would vote, which other parties he or she could be willing to vote and which parties he or she would be able to vote. On the basis of these responses it is possible to analyse the connections and distances between different political parties and appeal or rejection of other parties among the support of different political parties. These interparty links are relatively stable but they also change in time.

The data of the analysis is partly publicly available (1990-2005) from Finnish Social Science Data Archive, while the data from years 2017 and 2018 can be accessed by the researcher. From 1990 to 2018 especially the appeal of The Finns party and Left Alliance has increased but the electoral success of The Finns has increased while Left Alliance has remained on the same level as in the 1990s. At the same the inter-party appeal of practically all parties has increased which has formed party blocs inside which the appeal is strong while disapproval of parties outside the bloc has remained strong. Among these party blocs are for example Social Democrats, Left Alliance and Greens on the one hand, and bourgeois parties on the other.

Collective or personalized representation? French and German citizens' expectations for MPs work

Corentin Poyet (Postdoctoral researcher, Tampere University, corentin.poyet@tuni.fi)

This paper focuses on citizens' expectations for Members of Parliament's work and its consequence on their evaluation of the representative democracy. There is a growing literature stating that western liberal democracies experience major institutional reforms favoring personalized representation. In most European countries, voters can now express a preference for specific candidates instead of voting for a closed party list. Politicians consider the personalization of electoral systems as a way to enhance trust in politics. This trend towards personalization of electoral systems incites the literature in legislative studies to focus not only on party politics but also on behaviors and attitudes of MPs. The traditional conception of MPs as an agent of his/her party is no more the standard in the European literature. One might state that the personalization of the electoral system enhances the personalization of representation and, thus, implies a change in the behavior of MPs and parties. Hence, a burgeoning literature argues that the increasing importance of constituency service is a response to these trends. There is a rich literature on this causal chain, but a little is known about the final link. It is important to explore what are the citizen's evaluations of MPs "new" activities. By focusing on the German and French cases, this paper shows that Renwick and Pilet's concerns about the "success" of personal representation are met. This paper considers the citizens' subjective evaluation of representation (feeling of being represented) to highlight that even citizens who value personal linkages with MPs do not express a better judgment on representation as a whole. This paper offers thus a contribution to the debate on political representation by showing that personal representation does not fill the gap between citizens and their representatives. If it may – under certain conditions – enhance trust thanks to the personal relationship between MPs and citizens, it does not benefit to the evaluation of representative democracy as a whole.

Yhteiskuntaluokat ja poliittinen luottamus: Objektiivisen ja subjektiivisen luokka-aseman vaikutus poliittisen luottamuksen tasoon yksilötasolla

Aino Tiihonen (Tutkija, Tampereen yliopisto)

Työpaperissa perehdytään syvemmin yhteiskuntaluokka-aseman ja poliittisen luottamuksen väliseen suhteeseen erottamalla luokan käsitteestä kaksi eri puolta: objektiivinen ja subjektiivinen. Aikaisemman tutkimuksen perusteella tiedämme, että yhteiskuntaluokka sosioekonomisena mittarina ja objektiivisesti mitattuna selittää varsin heikosti kansalaisten poliittista luottamusta. Hyvin harvoin poliittisen luottamuksen tutkimuksissa on kuitenkaan pureuduttu yhteiskuntaluokka-käsitteeseen sen moniulotteisemmin. Pääasiallisena ajatuksena on tarkastella kansalaisten subjektiivisen ja objektiivisen luokan välisen yhtenevyyden vaikutusta siihen, miten kansalaiset suhtautuvat yhteiskuntaan. Suhtautumista yhteiskuntaan mitataan poliittisen luottamuksen summamuuttujana, joka muodostetaan luottamuksesta hallitukseen, eduskuntaan, poliittisiin puolueisiin ja poliitikkoihin. Vahvistuuko tai heikkeneekö poliittisen luottamuksen taso,

jos kansalainen samastuu samaan, alempaan tai ylempään luokkaan suhteessa hänen objektiiviseen luokka-asemaansa? Empiirisissä tarkasteluissa tilastollisten mallien avulla analysoidaan, tapahtuuko kansalaisten poliittisen luottamuksen tasossa tilastollisesti merkitseviä muutoksia, mikäli kansalainen samastuu ylempään, alempaan tai samaan luokkaan suhteessa hänen objektiivisen luokka-asemansa. Aineistona analyyseissa käytetään vuosien 2011 ja 2015 kansallisia Eduskuntavaalitutkimuksia (FNES 2011 & 2015), jotka yhdistetään yhdeksi aineistoksi suuremman vastaajamäärän sekä tilastollisesti luotettavampien tuloksien saamiseksi.

Työryhmä: Poliitiikan tietämisen tavat ja käytännöt

Tieto on politiikan polttoainetta. Fakta- ja numerotieto sekä erilaiset, mutta usein kiistanalaiset, väittämät yhteiskunnallisista muutoksista ja ilmiöistä ovat olennainen osa poliittista keskustelua ja päätöksentekoa. Keskustelua herättävät myös kysymykset siitä, kuka lopulta tietää parhaiten, kenellä on oikeus tulkita tietoa ja kuinka eri tiedon tuottajien ja käyttäjien välinen vuorovaikutus tulisi järjestää. Tässä paneelissa emme niinkään tarkastele sitä, mitä tieto politiikassa on, vaan miten politiikka tietää. Tarkastelumme keskiössä ovat kysymykset siitä, millaisia poliittisia merkityksiä tietoon liitetään, millaisissa materiaalisuuksissa politiikan tieto on, ja mitä taitoa tai kykyä politiikan tietäminen vaatii. Olemme myös kiinnostuneita politiikan tietämisen tapojen muutoksesta ja tavoista, joilla tietämisen muutos on mahdollisesti kytköksissä muihin politiikan tekemisen käytäntöihin. Toivomme paneeliin esityksiä, joissa tarkastellaan kriittisesti politiikan tietämisen tapoja erilaisissa aihepiireissä sekä alueellisissa että institutionaalisissa konteksteissa.

Puheenjohtaja: Monica Tennberg (tutkimusprofessori, Arktinen keskus, Lapin yliopisto, monica.tennberg@ulapland.fi)

Esitykset:

Risto Niemikari & Juha Kettinen: *Suomalaisen valtio-opin tutkimusmenetelmiä ja -aiheita*

Joonas Vola: *Tiedon prepositiot ja objektit*

Heidi Sinevaara-Niskanen: *Arktinen politiikka ja sukupuolen tietämisen tavat*

Susanna Pirnes: *Kaupungin muisti – näkökulmia arktiseen muistin politiikkaan Venäjällä*

Abstraktit:

Suomalaisen valtio-opin tutkimusmenetelmiä ja -aiheita

Risto Niemikari (väitöskirjatutkija, Tampereen yliopisto, risto.niemikari@tuni.fi), Juha Kettinen (väitöskirjatutkija, Tampereen yliopisto, juha.kettinen@tuni.fi)

Valtio-opissa on tieteenalojen kesken verraten melko vahva itseanalyysin (*self study*) perinne. Suomessakin on aiheesta kirjoitettu jonkin verran, mutta systemaattisempia empiirisiä tarkasteluja ei ole harjoitettu. Työn alla olevan paperimme tarkoitus on tutkia suomalaista valtio-oppia kolmesta näkökulmasta: (1) Ketkä ovat tutkineet? (2) Mitä on tutkittu? ja (3) Millä tavalla on tutkittu? Aineistonamme on *Politiikka* -lehden vertaisarvioidut artikkelit vuosilta 1996–2016 (n=294). Empiirisessä tarkastelussamme tehdään sisällönanalyysia jossa artikkeleiden kirjoittajien, aiheiden ja käytettyjen menetelmien ominaisuudet koodataan omiin luokkiinsa. Koko aineiston osalta koodaus on suoritettu vasta tutkimuskysymyksen (1) osalta, joten olemme kiinnostuneita kuulemaan tutkijayleisön kommentteja erityisesti koskien kysymyksiin (2) ja (3) vastaamista. Esitelmässä esitetään empiirisiä havaintoja niin laajalti kuin niitä esittämishetkellä on antaa.

Tiedon prepositiot ja objektit

Joonas Vola (nuorempi tutkija, Kulttuurilähtöisen palvelumuotoilun tohtoriohjelma, Lapin Yliopiston Yhteiskuntatieteiden tiedekunta/Lapin yliopiston Arktinen keskus, Pohjoisen poliittisen talouden tutkimusryhmä, joonas.vola@ulapland.fi)

Arktinen politiikka ja sukupuolen tietämisen tavat

Heidi Sinevaara-Niskanen (FT, Kasvatustieteiden tiedekunta, Lapin yliopisto, heidi.sinevaara-niskanen@ulapland.fi)

Kaupungin muisti – näkökulmia arktiseen muistin politiikkaan Venäjällä

Susanna Pirnes (väitöskirjatutkija, Arktinen keskus, Lapin yliopisto, susanna.pirnes@ulapland.fi)

Arktinen alue on Venäjälle tärkeä niin kansallisen turvallisuuden kuin taloudellisen kehityksen näkökulmasta, mutta myös identiteettipoliittista syistä. Nykyisin arktinen alue on Venäjälle keskeinen kehittämiskohde, mihin liittyen myös alueen menneisyydestä on pyritty luomaan yhdenmukaista, kansallista identiteettiä tukevaa kuvaa. Venäjän pohjoisilla alueilla on kaikilla omat erityispiirteensä, minkä vuoksi kamppailua käydään tiedon ja vallan herruudesta myös alueiden välillä. Arkangelin kaupungilla on vahva asema johtuen sen historiallisesta merkityksestä ”pohjoisen pääkaupunkina”. Arkangelin katukuvassa historian kerrokset ovat läsnä monitasoisesti, mutta viimeaikainen kehitys on tuonut kaupunkiin myös uutta, alueen kehittämiseen liittyvää toimintaa, kuten federaatiotason arktisen yliopiston. Nykykehitys on tuonut kaupungille uuden mahdollisuuden kukoistukseen sitten 1600-1700 –lukujen. Esitelmässäni tarkastelen Arkangelin arktisuutta muistin politiikan näkökulmasta. Pohdin kaupungin pohjoiseen menneisyyteen liittyvää historiakulttuuria ja sen suhdetta nykyisyyteen. Esitelmä ottaa osaa keskusteluun paikan muuttuvista merkityksistä ja niiden kuvitellusta luonteesta, sekä näiden mielikuvien ja menneisyyden käytön tapoihin Venäjän (arktisessa) identiteettipolitiikassa.

Työryhmä: Populism and polarisation

Polarisation and populism have been discussed in politics and in political science research. In this panel we address these interlinked phenomena theoretically and empirically. We discuss populist rhetoric both in the parliaments and social media, and we discuss the particular logics of populism and polarisation. It can be argued (Palonen 2009) that polarisation is simply a bipolar version of populism, while populism is a logic of articulation in politics that makes politics tangible (Laclau 2005). When there is too much populism the negative side of the phenomenon emerges (Laclau 2005, Gurhanli 2018), hence populism can be seen as Janus-faced (Palonen 2018). In political science the definitions of both populism and polarisation also are being debated on a theoretical level, while the empirical realities make these tangible. They also tend to tangle with particular ideas and ideologies. The papers in this panel will show how. We explore, what topics are particularly polarizing, and who are the agents? Populism and polarisation can lead to radicalization, or mainstream radical ideas to the public. The papers look at parliament debates as well as social media, and we hope to discuss differences and logics of both platforms. The panel draws on two Academy of Finland funded projects Mainstreaming Populism consortium (MaPo) and Whirl of Knowledge (WhiKnow) project of the Media and Society programmes, but there is space for further papers.

Puheenjohtaja: Emilia Palonen (University of Helsinki, emilia.palonen@helsinki.fi)

Esitykset:

Emilia Palonen: *Populism: a non-ideology*

Tuula Vaarakallio: *Political polarisation in France: 'populists' vs. 'antipopulists'*

Laura-Elena Sibinescu: *Debating the Family: Social Media and the Public Perception of Political Polarization in the 2018 Romanian Constitutional Referendum*

Annariina Seppänen: *The Left in the rhetoric of the United States Republican Party*

Abstraktit:

Populism: a non-ideology

Emilia Palonen (University of Helsinki, emilia.palonen@helsinki.fi)

Contemporary and previous research has pretty much exhausted the question: what is populism? It has been widely discussed as an empty-cored ideology (Stanley & Mudde). This paper explores populism not as an ideology but as a form, and sheds light to the way in which it would benefit from the way in which it would not be reduced into one ideology among the many. In their insistence of populism's "empty core" of populism has been forgotten by populism scholars, Michael Freeden has recently stressed. It has been replaced by people vs. the elite – or a version of nationalism. This minimal substance, and even different attempts to recognize the usual contents in the named populist parties, is evidently making research in political science easier to grasp. But it could impede us from understanding populism. There are no core concepts that provide the substance of populism. This paper will show how populism is a "non-ideology": it has the grip of ideology without substance. Science mostly is about recognition and theorization of patterns (and the lack of them). As "non-ideology" with a truly empty core, the only thing to study about populism is its form. One could wonder why we would still discuss it through the concept of ideology – in its ultimate negativity. This is because of "the ideological", the "grip of ideology" (Glynos) that belongs to the 'form' of populism. The form or a 'logic', if one prefers to highlight populism as a something dynamic rather than static, includes the articulation of a collective subject

and a frontier. The collective subject (“us”) is generated both through emptying out (or better simultaneously overflowing from) essence and through the frontier. Both of these are heightened by affects that can be different to both the “us” and the frontier. Seeing populism as a non-ideology would enable us to explore the contents assigned to populism and the way in which it entangles not intertwined with ideologies proper. Populism hooks or provides the hooks for these ideologies, where one cannot talk about the simultaneous presence of two ideologies but the entanglement of populism in the form of ideology.

Political polarisation in France: 'populists' vs. 'antipopulists'

Tuula Vaarakallio (University of Jyväskylä)

In the run-up to the European elections Emmanuel Macron has presented himself as an opponent to populism - as he has done since his election to presidency. For months, the French streets have been taken over by protestors fighting against Macron's politics and the establishment he represents. Political populist actors on both sides of the political spectrum, Jean-Luc Mélenchon and Marine Le Pen have exploited the situation by joining in the anti-Macron movement. The European elections are already narrated in media as being elections for or against populism and in Mélenchon's view, for example, the elections will be a referendum on Macron.

In this paper I will examine more in detail what the concrete demands of street demonstrators are, from both Gilets jaunes and Foulard rouges. What are their political and institutional objectives and how the existing parties are connected with them and which ideas and demands they share? How do these actors interpret ‘populism’? What are the topics that polarise contemporary France?

Methodologically I'll approach the topic from rhetorical, conceptual and historical perspectives.

Debating the Family: Social Media and the Public Perception of Political Polarization in the 2018 Romanian Constitutional Referendum

Laura-Elena Sibinescu (University of Helsinki, Faculty of Social Sciences)

Social media is increasingly shaping politics. It provides a far-reaching communication platform where politicians can side-step the filters of journalism and traditional media, and target their audience directly. At the same time, it brings together geographically dispersed but ideologically compatible communities. This aggregation often results in the creation of echo chambers that have the potential to mobilize the public towards more conventional forms of political action. This paper examines how social media shapes the perception of political polarization around controversial topics. As an example I look at the 2018 Romanian constitutional referendum. The event pitched a coalition of conservative and religious NGOs against Romania's LGBTQ community by proposing to change the constitutional definition of family from a free-willed union ‘between spouses’ to ‘between a man and a woman’. Notably, while the initiative did not have mainstream political backing, the public debate it generated forced mainstream parties to position themselves with regards to the outcome. However, rather than reflecting ideological patterns, their positioning mirrored the configuration of Romania's political scene: the ruling Social Democratic Party shared its support for the re-definition with liberal, conservative and far-right parties, while newer and similarly diverse opposition parties were against it. There is a discrepancy here. On the one hand, the initiative leading up to the referendum was ideologically driven by actors from outside the political scene and centered on the idea of traditional family values and how modern society threatens them. On the other hand, parties politicized the issue along a dimension of political competition. To what extent, and how did this discrepancy impact public perception of polarization? To examine this question, I look at a sample of social media posts and user comments

from two online communities: the public Facebook pages of the Coalition for Family (referendum initiators) and LGBTQ Accept Association. The focus is on how specific parties or politicians are presented the 'us vs. them' debate on traditional values/LGBTQ rights.

The Left in the rhetoric of the United States Republican Party

Annariina Seppänen

As the 2016 presidential election season and the 2018 mid-term elections underlined, there are deep divisions in the political landscape of the United States of America. The country is divided into Republicans and Democrats, conservatives and liberals and even to red and blue states. Recent surveys show that the members of both political parties have become more ideologically consistent and a growing number of Americans have an unfavourable view of the opposing party. When studying the political polarisation of the United States, it should not be overlooked what kind of language political leaders employ when referring to their political opponents.

This paper examines the political rhetoric in the Republican Party primary election debates as well as in the Republican Party Platforms in 2000–2016. The study focuses on how the Republican Party and the Republican presidential hopefuls refer to the Democratic Party, liberalism as well as the Democratic opponents in their rhetoric. More specifically, the paper investigates, through a careful analysis of words, phrases and discourses, how the political right in the United States constructs the image of the political left in their rhetoric and how the relationship between the two parties and their respective political ideologies is portrayed in the Republican Party rhetoric. The rhetoric in the primary campaigns will be compared and contrasted with each other and the possible differences and development will be analysed. Although the focus is on the rhetoric of the Republican Party, the Democratic Party primary election debates and Party Platforms will also be analysed in order to gain a more comprehensive view of the US political debate and polarisation.

This paper is a part of my ongoing doctoral research focusing on the status and development of American conservatism in the rhetoric of the Republican Party primary election debates in 2000, 2008, 2012 and 2016. The research focuses on how political ideology expressed and reproduced in communication. The primary election debates are an important part of the American political process and they are followed by millions of people and covered actively in the news media. Consequently, the debates have a huge potential for influence and they play an important role in shaping the American political reality.

Työryhmä: Civil disobedience in exceptional times / Kansalaistottelemattomuus poikkeuksellisina aikoina

Civil disobedience is a well elaborated theoretical concept and existing research covers many of its empirical examples. However, new border-crossing issues such as environmental change, migration, and digital surveillance, present a serious challenge to the ‘classic’ state-centred conceptions of civil disobedience, focusing on the justifiability of national laws and policies. What takes place around civil disobedience – or, to use a broader definition, ignoring the law for political reasons – is an indicator of wider social and political issues such as the functioning of civil society and the legitimacy of government.

We invite papers that discuss political behaviour/activism, laws and norms, and justifiability of authority whether it expresses itself in laws or government policy. The papers can focus on the concept and practices of civil disobedience, but we also encourage open-minded explorations to the broader field around it. The topics can be empirical or theoretical, historical or contemporary.

Working languages: English / Finnish

Chairs/discussants: Petri Koikkalainen, Tapio Nykänen

Esitykset:

Marjukka Weide: *Docile or Feisty New Citizens? Demonstrations and Civil Disobedience in Immigrant Incorporation Texts*

Petri Koikkalainen: *Civil disobedience: towards the history of the Finnish concept (kansalaistottelemattomuus)*

Johan-Eerik Kukko: *Omarkädenoikeutta jakamassa –Omarkädenoikeus Suomessa 2010-luvulla*

Mika Luoma-aho: *Kannabis, kansalaisuus ja tottelemattomuus*

Abstraktit:

Docile or Feisty New Citizens? Demonstrations and Civil Disobedience in Immigrant Incorporation Texts

Marjukka Weide (University of Jyväskylä, marjukka.weide@jyu.fi)

Immigrant incorporation policies intend to equip the newcomers with what is deemed as essential to know about their new society of residence. In the Nordic context, this entails including civics in the “curricula”. Teaching/self study materials aimed at newcomers often also touch upon political activism. In this presentation, I explore the passages about demonstrations and, potentially, other forms of direct action, in Finnish and Danish immigrant incorporation text materials. Observing the said as well as the unsaid in these texts, I aim to discuss the representations of political activism in relation to more general ideals of good citizenship, and patterns of political participation in the two countries.

Civil disobedience: towards the history of the Finnish concept (kansalaistottelemattomuus)

Petri Koikkalainen (Lapin yliopisto, petri.koikkalainen@ulapland.fi)

The early 20th century Finnish history included not only the introduction of universal suffrage and the rise of various social movements, but also strikes, assassinations and paramilitary activities, with a full-blown civil war as a culminating point. The trends towards violence were tackled by the

young republic by an emerging tradition of republican legalism, which, during the late 1930s, was linked with a “Nordic” approach that arose as a reaction against the totalitarianisms of Germany and the Soviet Union. If the political climate of the early 20th century regarding obedience to the law could be seen as a struggle between activist and legalist approaches, then, after the mid-20th century, a more carefully delineated and theorized notion of “civil disobedience” emerged. It enjoyed certain public legitimacy and was often associated with the left and environmental movements. Arguably, this version of civil disobedience was part of the modernist “conflict regulation” mechanisms that emerged hand-in-hand with the expansion of the national welfare state. It could even be described as a form of minority protection, since the aim was to enable political action in the blind spot areas of national legislation and government policy. At the same time, the notion of “radicalism” transformed from a national threat to a progressive, perhaps avant-gardist force that advanced societies could control. The hypothesis in this presentation is that the “enlightened” and self-regulated notion of civil disobedience that emerged in the late 1960s started to disintegrate after the end of the Cold War, a process catalysed by the transformation of the welfare state. Nowadays, the discourses that invoke “civil disobedience” as a subjective right have a more ambiguous relationship to law and violence than in the cases of the 1960s and 70s. Likewise, the justifications of disobedience that once had their strongest base around liberal and progressivist ideologies can now be used for nationalist and conservative purposes.

Omarkädenoikeutta jakamassa – Omarkädenoikeus Suomessa 2010-luvulla

Johan-Eerik Kukko (Lapin yliopisto, johan-eerik.kukko@ulapland.fi)

Suomessa on viime vuosien aikana kaupunkien kaduille jalkautunut erilaisia katupartioita jotka omien sanojensa mukaan pyrkivät turvaamaan kaupunkilaisten elämää. Toiminnaltaan suurin katupartioyhmä on syksyllä 2015 Kemissä toimintansa aloittanut Soldiers of Odin -yhdistys. Yhdistyksen toiminta laajeni hyvin nopeasti ympäri Suomea ja pohjoismaita.

Perustamisen keskeisimmäksi syyksi yhdistys ilmoitti vuonna 2015 syksyllä turvapaikanhakijoiden aiheuttaman pelon. Toiminnalleen mandaattia Soldiers of Odin hakee Suomen kansalta välittämättä poliitikkojen ja poliisien suhtautumisesta partioihin. Katupartio vastustaa monikulttuurisuutta, islamisaatiota, globalisaatiota sekä suomalaisten varojen ja omaisuuden siirtoa ulkomaalaisille.

Soldiers of Odinin katupartio toiminnan todellisia tarkoituksia on kyseenalaistettu erityisesti ulkomaalaisiin kohdistuvan vihan vuoksi. Lisäksi liike on ilmaissut julkisesti tukensa avoimesti kansallissosialistisena liikkeenä tunnetulle Vastarinta-liikkeelle.

Mielenkiintoinen kysymys on jakavatko Soldiers of Odinin toiminnassa mukana olevat tunteen siitä että kansallisvaltio on kuolemassa ja kun valtio ei tee mitään yhteisön eteen niin yhteisö päättää toimia itse. Yhdistyksen Facebook-sivuilla kehoitetaan että ”näytetään kenelle Suomi kuuluu ja mikä on pettureiden palkka.”

Soldiers of Odin järjesti kansallismielisen mielenosoituksen 26.1.2019 Oulussa vastalauseena Suomen maahanmuuttopolitiikalle. Kyseisessä tilaisuudessa Soldiers of Odinin perustaja Mika Ranta piti puheen jossa syytti Suomen hallitusta ja poliisia voimattomaksi. Puheessaan Ranta linjasi myös että katupartiolla on kolme tarkoitusta; valvonta, ennaltaehkäisy ja kannanotto. ”Kävelemällä tunnukset päällä kaduilla me olemme liikkuva kannanotto yhteiskunnallisiin asioihin. Me puutemme havaitsemiimme epäkohtiin ja teemme tarvittaessa toimenpiteitä. Joskus joudumme antamaan kurinpalautusta ja puolustamaan itseämme voimalla.”

Soldiers of Odinin toiminta on saanut aikaan myös vastareaktioita. Kaduilla on nähty mm. Kyllikin sisaret ja Street Hawks –nimisiä partioita. Lisäksi Soldiers of Odinin toiminnassa mukana olleet ja yhdistyksen kanssa riitautuneet perustivat omia katupartioitaan (esimerkiksi Sons of Nemesis).

Väitöskirjani keskiössä on miten vigilantismi ilmenee 2010-luvun Suomessa, keihin omankädenoikeus kohdistuu ja miten ryhmittyvät oikeuttavat tekonsa. Lisäksi keskiössä on millaisia mahdollisuuksia sosiaalinen media luo ryhmittymille ja miten poliitikot, virkavalta ja lehdistö suhtautuvat kaduilla partioiviin ryhmiin.

Kannabis, kansalaisuus ja tottelemattomuus

Mika Luoma-aho (Lapin yliopisto)

Kirjoitan parhaillani monografiaa huume politiikasta kotimaiselle kustantajalle. Sen tarkoituksena on kritisoida huumesodan kansainvälistä politiikkaa ja pohtia huumeaineiden kokonaiskieltoa Suomessa.

Kirjan yhtenä tehtävänä on pohtia kannabista, sen käyttöä ja siihen liittyvää alakulttuuria *poliittisena toimintana*, jolla tai jonka kautta esitetään vaihtoehtoja ja vaaditaan yhteiskunnallista muutosta. Tästä osahankkeesta puhun myös esityksessäni.

Tarkoitukseni on teemahaastatella kannabisaktivisteja, jotka puolestani voivat olla kannabiksen käyttäjiä, kasvattajia ja/tai muuten kasvista ja siihen liittyvästä kulttuurista kiinnostuneita henkilöitä. Olen jo tehnyt muutamia haastatteluja ja sopinut uusia osallistumalla Turussa vuosittain järjestettävään hampumarssiin ja verkostoitumalla Turun Seudun Kannabisyhdistyksen toimintaan.

Suomen huume politiikka jäljittelee niin sanottua *huumesodan* politiikkaa. Poliitikalla pyritään vähentämään huumeiden aiheuttamia haittoja yrittämällä vaikuttaa niiden kysynnän ja tarjonnan mekaniikkaan, vaikka tutkimusten mukaan tässä ei onnistuttaisikaan: huumeiden käyttö Suomessa lisääntyy jatkuvasti, vaikka koko ajan sodimmekin.

Haastatteluissani aion kysyä, mitä konkreettisia haittoja ja kustannuksia huumesodan politiikka aiheuttaa kannabiksen käyttäjille ja kasvattajille — kieltolain aiheuttamat haitat kun ovat poliittisia eivätkä suoraan liity kannabiskasviin tai sen yksilöllisiin tai yhteiskunnallisiin vaikutuksiin. Samalla pohdin myös huume politiikkamme kustannuksia koko yhteiskunnalle, veronmaksajille ja kansanterveydelle ylipäätään. Lisäksi haluan selvittää missä määrin ja merkityksissä kannabiksesta ja kannabiskulttuurista voidaan puhua *sodanvastaisena politiikkana*: kansalaisoikeustaisteluna vähemmän haitallisten päihdepoliittisten vaihtoehtojen puolesta?

Työryhmä: Seremoniallinen kemia: Lääkkeiden ja päihteiden, hoidon ja holhoamisen poliittiset rituaalit murroksessa

Teoksessaan *Ceremonial Chemistry* (1974) unkarilaissyntyinen psykiatri Thomas Szasz vertasi modernia lääketiedettä kristinuskoon: kun aikaisemmin pakotimme pakanoita palvomaan meidän jumalaamme, nykyään hallitsemme ihmisiä, emme teologian, vaan terveyden kautta. Kuten uskontoa, jota on aina käytetty ja edelleenkin käytetään poliittisesti, myös sairauden ja sairaiden hoidolla on omat poliittiset tarkoituksenmukaisuutensa.

Seremoniallisella kemialla Szasz viittasi niihin yksilöllisiin ja kulttuurisiin rituaaleihin, joilla yhteisöllisesti sallimme tiettyjen aineiden, kasvien tai hoitojen käyttöä eri tarkoituksiin, vaikkapa parantamiseen tai päihtymiseen. Lähestymistavan keskiössä eivät siis ole lääkkeet tai päihteet itsessään, kemialliset ominaisuudet tai biologiset vaikutukset, vaan niiden poliittinen käyttö.

Kuinka käytämme aineita poliittisesti? Noin vuosi sitten Eduskunnassa kiisteltiin siitä, kuinka monta ihmistä kuolisi vuosittain ruokakaupoista saatavaan Alkon lonkeroon. Samana syystalvena Helsingin Sanomat kirjoitti, kuinka lääkärin määräämistä opioidikipuläläkkeistä oli tullut ylivoimaisesti käytetyin huumeaine Suomessa. Täällä myös melkein puoli miljoonaa ihmistä syö masennuslääkkeitä, vaikka osa asiantuntijoista ei usko niiden edes toimivan. Ulkomaan uutisissa kerrotaan, kuinka meillä laittomaksi huumeeksi luokiteltu kannabis vapautuu maailmalla.

Vaikuttaakin siltä, että ainakin jotkin henkilökohtaista- ja kansanterveyttä ylläpitävistä seremonioistamme ovat haasteiden edessä. Seremoniallisen kemian paneeli pohtii muutosta ja pysyvyyttä päihde-, terveys- ja ravintopoliittisessa keskustelussa, kotimaassa ja ulkomailla. Sen tarkoituksena on reflektoida ja problematisoida oppia, toisinajattelua ja asiantuntijuutta terveydestä ja sairaudesta, syömisestä ja juomisesta, elämästä ja kuolemasta totuuden jälkeisenä aikana.

Puheenjohtaja: Mika Luoma-aho

Esitykset:

Sini Erholtz: *Masennuslääkkeet vai Masentavat Lääkkeet? - Eroavat terveystarkastukset ja kansanterveystyö totuuden jälkeisessä ajassa*

Kaisa-Maria Kimmel: *Asiantuntijuuden, yhteiskunnan ja potilaan mukana muuttuva ”oikeus hoitoon”*

Eve Orhanli-Viinämäki: *Pari hittiä - Kannabiksen käytön ja käyttäjien kategoriat huumesodan viimeisinä vuosina*

Abstraktit:

Masennuslääkkeet vai Masentavat Lääkkeet? - Eroavat terveystarkastukset ja kansanterveystyö totuuden jälkeisessä ajassa

Sini Erholtz (väitöskirjatutkija, Yhteiskuntatieteiden tiedekunta, Lapin yliopisto)

Masennuslääkkeiden käyttö on kasvanut Suomessa 90-luvulta lähtien seitsenkertaiseksi; noin puoli miljoonaa suomalaista saa kelakorvauksen masennuslääkkeistä vuosittain. Käypä hoito -suositukset ovat luokitelleet depression kansantaudiksemme ja sen keskeiseksi akuutihoidoksi on listattu masennuslääkkeet. Samanaikaisesti mediassa väitellään ovatko lääkkeet edes toimivia. Näkemykset niistä ovat jakaantuneet karkeasti kahtia; masennuslääkkeiden kannattajiin ja niiden kritikoihin. Kamppailua oikeaoppisesta terveydestä ja sen hoidosta käydään pinnalta katsoen

pääosin tieteellisiä tutkimuksia esitellen ja mielenterveysalan asiantuntijuutta korostaen. Myös kokemusasiantuntijoilla, eli lääkkeiden käyttäjillä, on erovia julkisia kannanottoja siitä, että toimivatko lääkkeet vai eivät.

Väitöskirjatutkimukseni kysyy mistä masennuslääkekeskustelussa kiistellään ja miten. Paneelissa keskityn avaamaan käsitettä eroavista terveystarkastuksista, jonka pohjaan näkemykseen konfliktissa olevista maailmankatsomuksista (Weltanschauung). Terveystarkastuksia voidaan hahmottaa tarkastelemalla esimerkiksi eroavia uskomuksia oikeaoppisista tutkimuksista, terveydenhoidon suosituksista, asiantuntijuudesta ja potilaiden oikeuksista. Käsitteen kautta masennuslääkediskurssi ei näyttäydy vain kansanterveyden sääntöjen ja niistä kärsineiden kansalaisten keskinäisenä kamppailuna, vaan kyse on erilaisista terveystarkastusten törmäyksestä. Terveyskapinalliset haluavat reformilla, eli oman terveystarkastuksensa institutionalisoinnilla, muuttaa alkuperäisen opillistuneen näkemyksen siitä miten mielenterveyttä tulee hoitaa ja toiset taas puolustavat voimassaolevaa mallia.

Asiantuntijuuden, yhteiskunnan ja potilaan mukana muuttuva ”oikeus hoitoon”

Kaisa-Maria Kimmel (väitöskirjatutkija, Oikeustieteiden tiedekunta, Lapin yliopisto)

Terveydenhuollossa keskeinen oikeus hoitoon näyttäytyy erilaisena oikeuden, lääketieteen, yhteiskunnan ja potilaan regiimeissä. Hoidolla tarkoitan niin lääkehoitoa kuin terveydenhuollossa tehtäviä toimenpiteitä. Paneelissa käsitelen terveydenhuollon priorisointia koskevassa väitöskirjatyössäni havainnoimieni esimerkkien avulla sitä, miten oikeus hoitoon muuttuu käsitteenä regiimien välisissä siirtymissä. Esimerkkini koskevat itseellisten naisten ja naisparien hedelmöityshoitoja, muunsukupuolisten leikkaushoitoa, kroonista väsymysoireyhtymää sekä terveysdatan käyttöä ennaltaehkäisevässä terveydenhuollossa. Keskityn erityisesti eri regiimien tapaan käsitellä hoitoon pääsyyn liittyvää harkintaa.

Käsitteen muutos voi tapahtua esimerkiksi siirtymässä lääketieteellisestä harkinnasta oikeudelliseen tarkasteluun, jolloin oikeus hoitoon voi siirtyä lääketieteellisestä tarvearvioista yhdenvertaisuuskysymykseksi. Toisaalta siirtymiä voi tapahtua myös regiimien sisällä. Esimerkiksi oikeudellisessa tarkastelussa oikeus hoitoon voi näyttäytyä lääkärin vastaanotolla kysymyksenä hyvän hoidon standardista, kun taas kansallisella tasolla hoitoa tarkastellaan julkisen sektorin järjestämistä vastuun näkökulmasta.

Pari hittiä - Kannabiksen käytön ja käyttäjien kategoriat huumesodan viimeisinä vuosina

Eve Orhanli-Viinämäki (Lapin yliopisto, eorhanli@ulapland.fi)

Haluan tutkia väitöstutkimuksessani kannabiksen käyttöä ja erilaisia kannabiksen käytön aiheita siitä näkökulmasta, että mitä merkityksiä erilaisiin käyttötarkoituksiin liittyy. Cannabis on määritelty laissa huumeeksi, mutta kannabiksen käytöllä on pitkä historia ja sitä on käytetty ympäri maailmaa niin päihteenä, lääkkeenä kuin seremoniaalisestikin. Laittomuudestaan huolimatta myös Suomessa kannabista käytetään ja suhtautuminen kannabikseen on koko ajan myönteisempi.

Keskusteluissa kannabiksen käytöstä ja käyttäjistä keskustellaan pääasiassa riippuvuus- ja ongelmanäkökulmista: cannabis on huume eli vaarallinen aine, jonka käyttö on aina ongelmallista. Tämän asetelman johdosta myös kannabista käyttävä henkilö leimautuu nopeasti huumeongelmaiseksi. Viime vuosina tehtyjen kansainvälisten tutkimusten mukaan huumeaineiden käyttötarkoitukset ovat kuitenkin moninaisempia. Valtaosa kannabiksen käytöstä on ongelmatonta satunnaiskäyttöä. Cannabisin ja sen käytön juridinen sekä yhteiskunnallinen stigmatisoiva asenneilmapiiri saattaa kaikki kasvin käyttäjät hankalaan asemaan.

Tutkimuksellinen mielenkiintoni kohdistuu kannabikseen liittyvään moraaliulottuvuuden käsittelyyn.

Yksiselitteisen kielteinen asenne kannabikseen liittyy yhteiskunnassamme vallitsevaan huumepelkoon eli narkofobiaan. Narkofobialla on nähdäkseni poliittinen lähtökohta ja sitä koskevassa huumevalistusmateriaalissa on propagandistisia, mielipidettä ja valintoja ohjaavia, piirteitä.

Suurin kysymysmerkki tutkimuksen etenemisen kannalta on aineisto. Aineiston löytämisen hankaluus piilee kannabiksen laittomuudessa. Useiden aiempien kannabiksen käyttöä koskevien tutkimusten lähtökohtana on riippuvuus ja huumeongelman ratkaisu. Koen, että voidakseni tuottaa tietoa kannabisilmiöstä kokonaan uudesta näkökulmasta, olisi ehkäpä tarpeellista kerätä esimerkiksi uusi haastatteluaineisto. Aineistoasiaan kaipaisin ajatuksia ja ideoita. Lisäksi olisi mahtavaa kuulla ajatuksia tutkimuksen kärjen terävöittämiseksi ja aiheen selkeyttämiseksi.

Asiasanat: cannabis, huumeiden käyttö, huume politiikka.

Työryhmä: Uskontojen ja kulttuurien politiikka

Uskontoihin ja kulttuureihin liittyvät tekijät määrittelevät monin tavoin ihmisen elämää ja sijoittautumista yhteiskuntaan. Ne tuottavat ihmisille yhteenkuuluvuuden tunnetta, merkitystä elämään ja maailmankuvallisia jäsenyyksiä. Toisaalta ne ovat aiheuttamassa monia ristiriitoja ja konflikteja niin uskonnollisten ja kulttuurisesti määrittyvien ryhmien välille kuin niiden sisällekkin. Työryhmässä on tarkoitus käsitellä yhteenkuuluvuuden ja/tai ristiriitojen tematiikkaa: miten uskonnolliset ja kulttuuriset ryhmät rakentavat, jäsentävät ja neuvottelevat omaa olemassaoloaan ja millaisia kriisiytymisen ja konfliktoitumisen ulottuvuuksia niihin mahdollisesti liittyy. Lisäksi pohditaan, miten uskonnollisiin ja kulttuurisiin ryhmiin liittyviä ristiriitoja olisi mahdollista hahmottaa ja ratkaista. Työryhmään toivotaan ehdotuksia näihin tai vastaaviin teemoihin niin teorian, metodisten kysymysten kuin empiiristen tutkimustenkin muodossa. Esityksiä toivotaan eri tieteenaloilta ja ne voivat perustua tehtyihin tai valmisteilla oleviin tutkimuksiin.

Puheenjohtajat: Aini Linjakumpu (Lapin yliopisto, aini.linjakumpu@ulapland.fi) ja Sandra Wallenius-Korkalo (Lapin yliopisto, sandra.wallenius-korkalo@ulapland.fi).

Diskussantit: Aini Linjakumpu ja Sandra Wallenius-Korkalo

Esitykset:

Uskontojen ja kulttuurien politiikka I (to 14.3. klo 14.00-15.30)

Fatemeh Shayan: *Jundallah and Radical Religious Nationalism in Iran*

Talvikki Ahonen: *Uskonnollinen kääntymys turvapaikkaprosessissa*

Heli Karjalainen: *Muuttuva uskontosuhde uskonnollisesta yhteisöstä irtaantuneen elämäkulussa*

Aini Linjakumpu: *Väkivalta uskonnollisissa liikkeissä: väkivallan ehkäisyn mahdollisuuksia*

Uskontojen ja kulttuurien politiikka II (to 14.3. klo 15.45-17.15)

Saila Heinikoski: *Monikielistä kulttuurihäirintää – Saamelaisen Suohpanterror-taidekollektiivin visuaalinen monikielisyys*

Elina Hakkarainen: *Maahanmuuttopuheen tunteistaminen suomalaisten internetjulkaisuiden kontekstissa*

Maria Saaristo: *The Construction of Language-Based National Cultures and Collective, Ethnic Identification within Voluntary Associations in 19th Century Finland*

Fatemeh Shayan: *Securitization of the societal threat of globalization in the Persian Gulf region*

Abstraktit:

Jundallah and Radical Religious Nationalism in Iran

Fatemeh Shayan (Assistant professor, University of Isfahan, Iran, f.shayan at ase.ui.ac.ir)

This paper enters the debate on Jundallah, which has become an existential threat to the Shia state and society of Iran since its emergence in 2003. Much research has focused on the Baloch and Balochestan in Iran. However, researchers have failed to fully cover radical religious and nationalist goals of Jundallah. First, this paper investigates the Baloch in the current history of Iran and that Jundallah originated from the Baloch. Second, it studies the targets of Jundallah such as widening the Shia-Sunni conflict, protecting rights of the Balochi people and attempting for independence from Iran. The paper concludes that Jundallah's radical religious nationalism in

Sistan and Balochestan has been connected to violence and its exclusion from the Iranian majority society.

Key words: terrorism, Jundallah, Iran, Shia and Sunni conflict

Uskonnollinen kääntymys turvapaikkaprosessissa

Talvikki Ahonen (Itä-Suomen yliopisto, talvikki.ahonen@uef.fi)

Esitys käsittelee kääntymystä kristinuskoon turvapaikkaprosessissa. Kääntymykseen voi liittyä toisesta uskontokunnasta luopuminen, mikä erityisesti voi luoda perusteita kansainväliselle suojelulle. Vaikka turvapaikkaprosessissa selvittävä asia tulisi olla se, voiko kääntymys altistaa hakijan uskonnolliselle vainolle kotimaassa, maahanmuuttoviranomaiset keskittyvät lisäksi siihen onko kääntymys ollut heidän arvionsa mukaan ”autenttinen” vai ei. Ihmisoikeuksien näkökulmasta kysymys kääntymyksestä liittyy läheisesti uskonnonvapauteen.

Kääntymystä tarkastellaan eri Euroopan maiden ekumeenisten ohjeistusten valossa. Ekumeeniset ohjeistukset tuovat esille valtakristillisyyden lisäksi vähemmistökirkköjen äänet ja tavat ilmaista uskonnollista vakaumusta. Tutkimus pyrkii selvittämään 1.) millaisia haasteita ekumeeniset tahot näkevät tilanteissa, joissa kääntymys on kansainvälisen suojelun hakuperuste sekä 2.) millä tavoin uskonnollisuutta ilmaistaan kussakin kansallisessa ja uskonnollisessa kontekstissa ”oikein” siten, että kääntymys tulkitaan maahanmuuttoviranomaisen taholta autenttiseksi.

Muuttuva uskontosuhte uskonnollisesta yhteisöstä irtaantuneen elämäntilanteessa

Heli Karjalainen (KM, TM, väitöskirjatutkija, Lapin yliopisto, kasvatustieteiden tiedekunta, hekarjal@ulapland.fi)

Valmisteilla olevassa tutkimuksessani tarkastellaan uskonnollisesta yhteisöstä irtaantuneen uskontosuhteen muuttumista ja muotoutumista elämäntilanteen näkökulmasta. Uskonnollisesta yhteisöstä irtaantuneen uskontosuhte ja sen muutos näyttäytyy osana yksilön jatkuvasti kehittyvää narratiivista identiteettiä, ihmisen sisäistämää ja jatkuvasti kehittyvää uskonnollista elämäntarinaa, jolla luodaan merkitystä ja tarkoitusta elämälle. Tutkimuksessani kysytään, millä tavalla uskonnollisesta yhteisöstä irtaantumisen kokemus kietoutuu elämäntilanteeseen: millaisia elämäntapahtumia ja –vaiheita irtaantumisen taustalta voidaan paikantaa ja millaisia muutoksia uskontosuhteessa elämäntilanteen varrella mahdollisesti tapahtuu ja miten uskonnollisesta yhteisöstä irtaantumisen kokemus asettuu osaksi uskonnollista elämäntilanteen kulkua.

Esityksessäni tarkastelen tutkimukseni teoreettista viitekehystä, jossa hahmotan uskonnollisesta yhteisöstä irtaantuneen muuttuvaa uskontosuhdetta biografisena, narratiivisena konstruktiona, joka on tulosta uskonnollisen ajattelun kehityksestä, uskonnollisesta sosialisatiosta sekä eletystä uskonnosta tapahtumiseen ja tulkintoihin. Lisäksi hahmotan aineistoni pohjalta havaintoja siitä, miten uskonnollisesta yhteisöstä irtaantuneen uskontosuhteen muutoksen juoni rakentuu.

Väkivalta uskonnollisissa liikkeissä: väkivallan ehkäisyn mahdollisuuksia

Aini Linjakumpu (yliopistonlehtori, Lapin yliopisto, Aini.Linjakumpu@ulapland.fi)

Uskonnollisten ryhmien sisäinen väkivalta on laajasti tunnettu ja tunnustettu ilmiö. Väkivalta voi olla luonteeltaan fyysistä tai henkistä; se voi laajeta koskettamaan muitakin kuin väkivallan suoria kohteita ja se voi olla luonteeltaan ylisukupolvista. Vaikka ilmiö tiedostettu, siihen ei ole juurikaan puututtu, eikä juurikaan kehitetty toimintatapoja, ratkaisumalleja tai sanktioinnin muotoja. Tämän tyyppinen väkivalta jää usein uskonnollisten liikkeiden uskonnonvapauden periaatteen ”jalkoihin”:

yhteiskunta on varsin haluton puuttumaan siihen, eikä erilaisilla yhteiskunnallisilla toimijoilla ole ollut väyliä väkivallan ratkaisemiseksi tai väkivallan ehkäisemiseksi. Esityksessä pyritään pohtimaan väkivallan ratkaisun problematiikkaa: millä tavoin uskonnollisten liikkeiden sisäistä väkivaltaa voitaisiin ehkäistä ja miten sen aiheuttamia seurauksia voitaisiin korjata.

Monikielistä kulttuurihäirintää – Saamelaisen Suohpanterror-taidekollektiivin visuaalinen monikielisyys

Saila Heinikoski (Lapin yliopisto, saila.heinikoski@utu.fi)

Tarkastelen tutkimuksessani saamelaisen Suohpanterror-taidekollektiivin kielivalintoja visuaalisen monikielisyyden näkökulmasta. Suohpanterrorin teoksia voidaan kutsua niin sanotuksi kulttuurihäirinnäksi (culture jamming, ks. esim. Cammaerts 2007), jossa muun muassa parodioidaan mainoksia ja muita populaarikulttuurin sekä uusliberaalin yhteiskunnan symboleja. Tutkimuksessani analysoin sitä, millä tavalla Suohpanterror-kollektiivin kulttuurihäirintäviestinnässä käytetään eri kieliä kuvallisen viestinnän osana ja lisänä ja millaisen kuvan teokset antavat saamelaisen alkuperäiskansan kulttuurista. Koska mielenkiintoni kohdistuu nimenomaan visuaaliseen monikielisyyteen, tutkimusaineistooni valikoituivat Suohpanterrorin julkaisut sosiaalisen median kuvapalvelu Instagramissa. Suohpanterror on julkaissut Instagramissa teoksiaan vuodesta 2014 lähtien, ja kirjoitushetkellä tililtä löytyy yhteensä 110 julkaisua.

Käsittelen visuaalista monikielisyyttä erityisesti Helen Kelly-Holmesin (esim. 2004, 2014) tutkimuksen valossa. Kelly-Holmesin monikielisyystutkimuksen keskiössä on alun perin marxistinen ajatus fetissinmuodostuksesta objektin lisäarvon tuottajana. Kielellisessä fetississä taas kieltä käytetään symbolisessa tarkoituksessa, jolloin sen välineellinen tai viestinnällinen merkitys hälvenee. Kelly-Holmes erittelee kolme visuaalisen kielenkäytön muotoa, joita hyödynnetään erityisesti mainonnassa: visuaalinen englantia, vieraiden kielten visuaalinen käyttö ja vähemmistökielten visuaalinen käyttö (Kelly-Holmes 2014). Tällaisessa kielenkäytössä tekstin visuaalinen ja tekstuaalinen merkitys sekoittuvat. Esimerkkinä kielen fetisistisestä hyödyntämisestä toimivat Suohpanterrorin (pohjois)saamenkieliset teokset, joissa viestinnällisen sisällön sijaan korostuu kielen valinta. Tarkastelen kielellisen fetissinmuodostuksen viitekehityksessä, miten kielivalinta vaikuttaa saamelaisaktivistien viestiin ja kuvaan saamelaisista alkuperäiskansana. Tutkimus kuvaa myös laajemmin sitä, millä tavoin kielen visuaalisuus ja kulttuurinen representaatio kytkeytyvät yhteen vastamainonnan keinoja käyttävässä aktivistitaiteessa.

Maahanmuuttopuheen tunteistaminen suomalaisten internetjulkaisuiden kontekstissa

Elina Hakkarainen (jatko-opiskelija, Lapin yliopisto, elina.hakkarainen@iki.fi)

Nyky-yhteiskuntamme eräs keskeinen piirre on tiedon moninaisuus ja osittain myös pirstoutuneisuus. Kuitenkin jotkut sisällöistä tavoittavat huomiomme, sisältönsä ja sen kantaman emotionaalisuuden myötä. Tällaisia aiheita ovat olleet esimerkiksi uskonto eri muodoissaan ja politiikka. Maahanmuutto tematiikkana yhdistää näitä molempia.

Tämän väitöskirjatutkimuksen tarkoituksena on tarkastella maahanmuuttopuhetta tunteistetun puheen näkökulmasta. Päättökysymyksenä on, miten tunteistettua puhetta käytetään maahanmuuttopuheessa. Tätä tarkastellaan kolmen kysymyksen avulla: millainen yleisösuhte tunteistetussa maahanmuuttopuheessa on, mitä esisopimuksia tunteistetussa maahanmuuttopuheessa puhujan ja yleisön välillä on ja millaisia argumentaatiotekniikoita tunteistetussa maahanmuuttopuheessa käytetään. Aineistoksi valitut mediatekstit ovat vuosina 2015-2017 julkaistuja tekstejä internet-julkaisuissa, jotka luonnehtivat itseään

maahanmuuttokriittiseksi. Julkaisut ovat aineiston keräämisen aikana olleet vapaasti kaikkien saatavilla internetissä.

Maahanmuuttokeskustelun ydin on emotionaalisessa kuulumisessa ja kuulumattomuudessa. Miten ihmiset yksilöinä ja ryhmän jäseninä käsittävät ja kokevat oman ryhmänsä, siihen kuulumisen ja muiden ihmisten kuulumisen siihen tunteiden kautta? Millä tavoin ihmisten väliset suhteet rakentuvat, niin yksilöinä, ryhmiensä edustajina sekä ryhmillä keskenään?

The Construction of Language-Based National Cultures and Collective, Ethnic Identification within Voluntary Associations in 19th Century Finland

Maria Saaristo (Helsingin yliopisto, maria.saaristo@helsinki.fi)

As a consequence of the actions of the language-based national movements (Fennoman and Svecoman) in Finland in the 19th century, two language-based ethnic collective identities were constructed in Finland in the 19th century. As a consequence of this construction process, being a Swedish-speaker in Finland meant by the early 20th century being a member of a kind of people (in Ian Hacking's 1986 sense) that entailed a de facto language minority status (in the sense used by Erik Allardt, for instance 1984). Language-based collective identification and ethnicity was centrally constructed within voluntary associations through the production of language-based national cultures by members of the national movements. The proposed paper studies how the language-based national movements constructed language-based collective identification in top-down and bottom-up voluntary associations.

The future existence of the constructed language based Swedish ethnic identity in Finland would be challenged by the Genuine Finnish movement in the 1920's and 1930's, to a large extent using the same arguments as the anti-Swedish Finnish nationalists in the 21st century.

Securitization of the societal threat of globalization in the Persian Gulf region

Fatemeh Shayan (Assistant professor, University of Isfahan, Iran, f.shayan at ase.ui.ac.ir)

Security in the Persian Gulf region is one of the central considerations of the regional states. Among the security threats, globalization as a threat to identity is significant, because globalization is seen as being equivalent to Americanization. Although globalization has positively affected the economies of the states in the region, the ruling and religious elites have resisted the socio-cultural and religious impacts. Within such a setting, the main question is as follows: How has globalization become a societal securitized threat in the Persian Gulf region? First, the current paper outlines the socio-cultural situation in the Persian Gulf region, the centrality of religion as a contrasting viewpoint to US values. Second, the paper inquires into the process of securitization by introducing an in-depth analysis of the socio-cultural and religious context in the region. It becomes evident that protecting religious identity is a key concern of the regional ruling elites, and the security/identity linkage is best understood in the process as well.

Key words: globalization, societal threats, the Persian Gulf region, securitization